

VILÁGI KESÉRVESBUJDOSÁSÁNAK UTÁNNA, MEN-
NYEI ÖRÖMET ÉS NYUGODALMAT NYERT

KÖZ JÓRA SZÜLETFTT

FÉRJFIÚ

NÉHAI TISZTELETES NEMZETÉS

P Á L D I
SZÉKELY

I S T V Á N
U R A M

Ház Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
Hazánknak egyik híres *Mechanicussa*, nevezetesen a'
Kolo'svári Reform. Nemes Collegiumnak XV. Ektendők
alatt igenditséretes, és Nagy Érdemü TYPOGRAPHUSsa.

Kinek-is meg-hidegedett Tetemeinek el-takarittatása
alkalmatosságával a' Kolo'svári Reformáta Ecclesiának Bel-
ső Farkas Uttzai Templomában, rövid és együgyü Ha-
lotti Prédikátzioval utolsó Tíztefséget tett

I N T Z E M I H Á L Y.

1769 dik Ektendőben Böjt más Havának 19-dik Napján.
Mellynek-is, annakutánna maga költségén való ki-nyomtatattá-
sa által Férjéhez való Hivségét és Szeretetét bizonyítani
kivánta, a' meg-Hóltnak kefergő Özvegye.

Kolo'sváratt Nyomtatott, 1769-dik Ektendőben.

2. Sám. XVI: 12.

*Reá tekint az Ur az én nyomorúságomra, és jót ad én-
nékem az Ur.*

É'sa. XXXV: 10.

Haáz Rezső Múzeumi Tudományos Könyvtára

*Az Ur meg-váltattai meg-térnek, és nagy énekléssel Si-
onba mennek: örökké való öröm léken az ő Fejekén, öröm és
vigasztág véki őket környül, és el-távozik ő tőlök a' keferüség
és a' nyögés.*

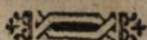
MAGYARÁZATRA FEL-VETT SZENT LETZKE:

Haáz-Rezső Múzeum Tudományos Könyvtára
'SOLT. LVI. 9, 10.
Szekegyudvárhely

*Az én bujdosásimnak számát jól tudod: az én könyhüllá-
sáimat a' te Tömlőben raktad; avagy nem tudnád-e azoknak
számokat? - - Ezt tudom, hogy az ISTEN vagyou én velem.*

Gen nevezetes, és az ISTENT férető ke-
gyes Lelket egézfzen meg-vidámitó szent
Historia jegyeztetett fel, 1. Mó's XXVIII-dik
Részében a' Jákób Pátriárcháról, a' holott
az iratik-le, mimódon kényszerítettet t. i.
Jákób, az ő Atyjafiának az É'saunak ellene fel gerjedett
Haragja és Gyűlölsége miatt, az ő édes Atyjának Házát
el hagyni, és az ő Anyja Bátyjának a' Lábánnak Házá-
hoz Mésopotámia felé indulni, midön pedig egy helyven

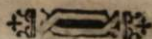
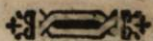

el-estveledett volna, a' Mezön egyedül hálni, és annak a' Hellynek kövei közzül égyet párna gyanánt feje alá ten-
ni, a' mellyen még-is tsendesen nyugofzik vala, mert jó
Lelki-Esméreti vala, és az Istennek Szeretetéről 's mel-
lette való lételéről bizonyosí-is tétetett vala, noha kül-
söképpen minden vígasztalástól meg-fosztatott fegény Buj-
dosó volna. Igen nevezetes mondom, és az ISTENT fzerető
kegyes Lelket egészen meg-újjító 's vidámítható e' meg-
említett Sz: História, mivelhogy Jákóbnak eza' Bujdosása
e' Földön bujdosó, és fok keserves vízontagságok közt
vándorló igaz Híveknek-is lehet ki-ábrázoló Példája, a' ki-
ket hasonlóképpen mint Jákóbot, két dolgok téznek tsen-
desé, és bátorságosá az ő fívekben, a' jó Lelki-Esméret
tudni-illik, és az ISTEN' vélek való létének meg-esinére-
se, a' mellyről mint-hogy meg-győzetettek, ez az oka
hogy ök-is fzerentséfen által vándorolják ezt az ő bujdo-
sásoknak Siralmas völgyét, ú. m. e' nyomoruságos Világi
Életet, a' holott gyakrabban csak a' könyvhúllatás ö né-
kik Éjjel Nappal az ő kenyerek, melly keserves bujdosá-
soknak Terhe alatt mindazáltal el-nem tsüggednek, mert
tudják ök azt, hogy az ő keserves *könyvhúllatásoknak leg-
kisebb tseppje-is* el-nem vészett, hanem az ISTENTől nagy
fzorgalmatossággal mintégy fel-fedetett, és mintégy tömlő-
ben, az az, különös rejték helyben tétetett, a' mellyel a'
jelentetett, hogy nem mégyen soha ISTEN előtt feledé-
kenységben az övéinek e' világi keserves bujdosások,
hányattatások, és sokfzori méltatlan bofzantatások. A'
mellyről minthogy meg-győzetetett vala immár ISTEN-
nek ama' Szíve fzerint való Embere, a' Dávid, nem tsuda-
ha az ő keserves bujdosásinak, és fokfzori ügyes bajos dol-
gainak terhe alatt, olykor ugyan mintégy el-fáradott, de
mindazáltal el-nem esett, az az ISTENTől, nem csak so-
ha-is

ha is, el-nem szakadott, de még csak békételenül sem
 szólt, mert tudja vala ő azt, hogy az ISTEN az ő buj-
 dosásának káráját jól tudja; az ő minden könyvhiúllatásait töm-
 lejében rakta, avagy nem tudnáde úgy-mond azoknak kármokat?
 ezt tudom hogy az ISTEN vagyon én velem. Melly vígaf-
 talással tellyes Szavairól a' Dávidnak midőn immár ez órá-
 ban csak igen röviden értekezem, 1-ben, ez Igéknek
 rendel csak igen rövid Magyarázatajára figyelmezzek. 2-
 for pedig ennek a' mi hasznunkra való fordításában munkás
 lézek.

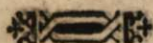
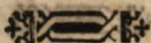
A' melly 'Sóltárban *Summa* fzerént egy fok méltatlansá-
 got szenvedett, de az ISTEN' kegyelmes Igéreteivel 's mel-
 lette tapasztalt lételeivel meg-erősített kegyes Embernek,
 ú: m. a' Dávidnak, az a' Világi nyomorusága, rajzoltatik-le, a'
 mellyben az ő Hitének meg-próbáltatására akkor jutott
 vala, midőn amaz ő nagy és hatalmas ellenségétől, a' Sa-
 ultól való félelem miatt, neki az ő édes Hazájából ki-
 bujdosni, és mezze való földön élete' védeelmével vándor-
 olni kellett vala. Melly keserves állapotját hogy an-
 nál világosabb fénnyel le-rajzolhassa, és kit kit a' rajta való
 bánakozásra indíthatna, magát mindjárt e' 'Sóltárnak *Ti-
 tulussában: méltatlanságot szenvedő Léleknek,* avagy inkább
 betű fzerént, mintegy: néma Galambnak nevezte vala, a' ki
 tudni-illik mezze való Földre kergetetett vala, és mintegy
 ragadozó Ölyvek között volna, hogy még csak szólani-is
 ne bátorkodna. Melly magában keservesen nyögő Ga-
 lambnak *Emblemaja* bizony reá-is illik vala a' Dávidra, a'
 kiben noha a' felid ártatlanságnál egyebet senki-is nem
 tapasztalhatna, még-is kergettetik vala, a' mellyet így
 fejezett-ki az ő ISTENben vetett bizodalmaival egyben,
 ezen 'Sóltárnak kezdetében *ψ. 2. 4. Könyörülj rajtam IS-
 TEN! mert el-akart engemet nyelni a' balandó Ember,* - - -

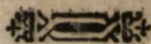
mindazáltal valamennyiser jéltem, én tebened biztam. Melly ISTENben vetett bizodalmat így fejezi ki a' többi között a' Magyarázatra fel-olvasztatott í: Letzkében: *Az én bujdosásimnak számát jól-tudod; az én könnyohíllatásimat a' te Tömlődben raktad, avagy nem tudnád azoknak számokat? - - ezt tudom hogy az ISTEN vagyon én velem.* Melly Igéket immár az említett rend szerint.

I. *Elsőben* rövideden világositani kellek. Három nevezetes *Confessioja* és vallás-tétele jegyeztetett fel pedig itten a' Dávidnak, a' mellyek közül az

1. *Első* ez: hogy ISTEN az ő bujdosásának számát jól-tudja. E' pedig ő néki mellyik bujdosása lett-légyen, a' mint emlitem, már az 1. versben, világosan fel-jegyeztetett, hogy t. i: ő ezt a' jeles Éneket akkor készítette légyen, midőn a' Saul előtt való futásában ötet a' Filistéusok Gáthban meg ragadták volna, és az ő Királyokhoz az Akishoz vitték volna, de a' midőn kétség nélkül ezt a' 'Sóltárt tsak éppen ki-gondolta, s elméjében forgatta, és ofrán írásban akkor hagyta, mikor a' vezedelemből ki-fabadult volna. Melly félelmes futása és bujdosása noha az ő Lelkének igen keserves vala, mivelhogy minden igaz ok nélkül kellett önéki ekkor az igaz ISTENi Tiszteletnek Hellyétől mezfize való földre futni, és a' bálványozó Filistéusok közt bujdosni, elég vala mindazáltal ez az ő Lelkének vigasztalására, hogy az ISTEN ötet ottan-is szemmel tartotta, az ő minden bujdosásinak, fáradságának igaz okát, abban való fel-tett tzeljét, és számát is jól tudja, minden lépéseit hogy úgy szóljak mintégy meg-fámlálta; sőt ottan is ISTEN ötet mintégy kézen-fogva igazgatta, hogy végre ofrán Ditsőségre magasztalja, és keserves bujdosásinak kívánatos jó végét adja. A' mellyet midőn immár a' í: David az ő Bujdosásnak ISTENTől való meg-fámlálá-

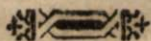
*Állásával fejezett-ki, azzal azt akartatanítani, hogy tehát vagyon az ISTENnek mindenekre ugyan ki-terjedő, de az ötet félfő kegyes Hívekre különösen vigyázó Bölts Gond-viselese, melly fzerint noha öket olykor félelmes és kétséges bujdosásra és nyomoruságra juttatja, abban mind-azáltal el nem hadja, söt reájok olly' különösen vigyázó hűséges gondot tartana, hogy azoknak égyenként lépéseiket-is mintégy meg-fámlálja, 's úgy igazgatja, hogy az azokból való ki-fabadulásra, útát és módat ö nékiek ugyan az ISTENi Gondviseles mutatna, a' mint ezt a' f: Dávid másutt-is, u: m. 2. Sam, XVI: 12. illetén szókkal elő adta: *Reá tekint az UR az én nyomoruságomra, és jót ad nekem az UR.* a' melly bizodalmban meg-fem tsalatkozza, mert minekutánna fok próbat és méltatlanságot látott volna, fok félelemmel és keserűséggel tellyes futásokat szenvedett volna, végre oltán az ö Életét üldözöktől és ötet halálra keresöktől meg-fabadittata, és tellyes fabad-ságra juttata. Es így a' f: Dávid most ezen favaival *Tudod ISTEN az én bujdosásimnak fámát,* jelenteni tsak éppen azt akarta: *Te öh igaz ítéletű Bíró!* a' ki nem engeded hogy az ártatlan Ember mind végig háborgattassék, és egészen el-nyomattassék, hanem vigyázz kinek-kinek az ö lépésére, és minden tsalekedetire, hogy jövendőben a'ferént fizess önégiek a' mint azt meg-érdemlették: ne mennyen annakókáért te előtted sohais feledékenységbé, azén sokföri, és hosszú időkig tartó bujdosásom, fáradtságom, mellyben tudod ISTEN! hogy nem vólt semmi egyéb fel-tett tzélom, hanem az, hogy ha az én Életemet meg-tartándod, és a' minden-napi Eledelet és ruházatot énnékem ki-folgáztatod, tehessek a' Te Templomodba néked Hála-adó áldozatot, és az én édes Hazámnak 's Nemzetemnek hafnos falgálatot: erre nézve az én fáradtságos bujdosásimat annak Te-nálad tudva lévő fáma, és mivolta fzerént, állandó*

állandó nyugalommal jutalmaztasd meg énnékem, avagy a'
 mint ezt rövidebben a' CXXXII. d'ik 'Sólt 1. §. ki-fejezte :
 Emlékezzél-meg URam Dávidról a' te Szolgádról, és minden
 ő nyomorúságiról. Sőt úgy tettzik énnékem, hogy már
 most félelmebb értelem fzerént azt is akarta a' Bujdosásnak
 Nevzete által jelenteni, hogy a' mint ő néki, úgy min-
 den ISTENt-fzerető kegyes Lelkeknek-is, az ő egész Vilá-
 gi Életek, nem egyéb, hanem az ő Mennyei Hazájokon
 kívül lévő keserves bujdosás légyen; mert valamiként a'
 bujdosó ritkán nyerhet ő magának az idegen földön ál-
 landó örömet és nyugalmat; úgy fíntén ki tudná ki-
 befélleni, azt a' fok-féle, minket fzorongató nyomorúsá-
 got, és terhes nyughatatlanságot, a' mellyek fínte Lel-
 künkig érvén nagyon fzorongatnak, és Dáviddal illetén
 keserves panaszolkodásra juttatnak: 'Sólt. LXIX: LXXXVIII.
 Tarts-meg engemet URam ISTEN! mert el-értenek a' Vizek
 mind az én lelkemig. Bé-estem a' mélységes sárban, a' bolott
 fel-nem álbatok, mélységes vizekre jutottam, és a' víznek hab-
 ja el-fogott engemet. A' te búsulásid én rajtam által mente-
 nek, és a' te tölled reám botsátatott félelmek meg-foritottanak
 engemet, Melly minket farsztó, és mint az égő gyertyát
 lassan lassan fogyató keserves bujdosásunknak terhe alatt,
 bizony el-kellene fogynunk, ha az iránt nem volna bizo-
 nyos bízodalmunk, hogy az ISTEN a' mi bujdosásunkat
 onnan feljül az Egekből fzemmel tartja, minden mi baja-
 inkat jól látja, és minden reánk méltatlan következett
 bofzuságot a' maga emlékeztető könyvében nántégy fel-
 írja, egy szóval: az ő Tanítsával tsudálatosan vezérel minket,
 hogy végre a' Ditsőségben fogadjon minket. 'Sólt. LXXIII: 24.
 2. §. Még nagyobbra nevelődik a' f: Dávid' Bujdo-
 sásinak terhes volta, a' midön arról ezt bizonyította, hogy,
 a' fírással és könyvbulatással tellyes vólt, a' melly iránt
 magát

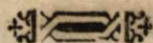
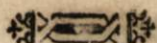

magát azzal vigasztalta, hogy ISTEN az ő minden könyv-
bálatásait az ő tömlőjében rakta. A' melly állásnak for-
májával, tzelozás vagy on fókásra, melly fzerint a'
Régiék, és még mais a' Nap-keletiek, a' Bor tartó E-
dényeket, Ketske, vagy más egyéb böörökből fozták kézi-
teni, és kíváltképpen ezekkel a' bujdosók és utozók foz-
tanak élni, a' minémü *Boros Tömlőkről* gyakran van em-
lékezet a' Sz: Irásnak Leveleiben, És így a' *Tömlőnek*
nevezetével azt akarja most a' f: Dávid jelenteni; Hogy
valamiként a' füzetező Gazda, az ő jó izü édes Mustyá-
nak még azokra a' Tseppjeire-is fozgalmatoson vigyázna
a' mellyek a' keményen meg-tekertetett 'Sajto'ból le-tse-
pegni és le-fzivárogni foztak, és azokat-is el vezni nem
hadja, hanem azt-is Edényben zárja, mivelhogy édefebb
Bort jövendőben még abból várna: úgy fzentén az ő könyv-
húllatásinak azok az egymást nyomban követő sürü tsep-
jei is, mellyek az ISTEN Haragjának, vagy mondjam in-
kább, Atyai látogatásának Sajtojától, úgy mint az olykor ő
reája ereftett méltatlan bozfzantatásoknak, fulyától, az ő fe-
meiből ki-fatsartattak, és Ortzáján le-folytanak, ezek-is
mondom el-nem veftenek, hanem ISTENTől mint vala-
mely drága Gyöngy-femek fel-fzedettek, és el-tétettenek,
hogy jövendőben az ő fámára rendeltetett öröm és vi-
gafság a' fzerént lenne mérsékeltetett. Ezt pedig az ő
Minden-tudóságával erőfítette-meg, mondván: *avagy nem*
tudnaál ugymond *fámokat azoknak?* avagy a' mint néme-
lyek ezt fordítani es magyarázni kívánnák: *avagy nin-*
tseneké azok a' Te Könyveidben! Ugy hogy ezen állás-
nak formája a' Kereskedő Emberektől vétetett legyen,
a' kik azokat a' dolgokat, a' mellyekre reá kívánnak em-
lékezni, az ő fám tartó könyvekben fozták fzo galmato-
san fel-jegyezni, hogy azok feledékenységben ne men-
nyenek,

nyenek, hanem idővel a' jegyző könyvből emlékezetben jöjjenek. Melly fzerént *könyvet*, ugymint az ő *Min-den-tuótságának könyvét* tulajdonitná a' f: Dávid is most az ISTENnek, a' mellyben az ő meg-fámlált futásait és Tömlőiben fedett könyvhúllatásainak tsepjeit, fámferint-is mintégy fel-jegyzette, hogy azok el-ne veszfzenek, feledékenységben ne mennyenek, hanem az ő jövődöbéli meg-vigasztaltatásának ISTENTől meg-határozott idején elő vétefsenek, hogy így a' mint emlitém, azoknak fámok fzerint lenne öröme és vigáfsága-is mérsékeltetve, mintha ezen kérdésével: *avagy nem tudnádé azoknak fámokat?* azt mondotta volna: Uram a' ki a' mi Fejünkön lévő Hajunk fálait is mind fámán tartod, és még mikor nyelvem alatt nintsen a' beféd jól tudod; avagy nem tudnádé az én nagyobb bajaimat, 's azokkal fárma-zott könyvhúllatásimat? mert semmi egyéb én rajtam nem történhetik, hanem a' mit a' Te Tanátsod és Akaratod öröktől-fogván el-vegezett vólt. De a' holott már meg-jegyezni fükség léfzen, hogy ezzel, u. m. a' könnyhulla-tások' tsepjeinek ISTENTől való fel-fedetetésével, magokat tsak azok vígaftalhatják, a' kik a' Dáviddal egyen-lőképpen fírnak, nem valami bakatella Világi dolgokért t. i. *mert a' Világ fzerént való bánat Halált ferez*, 2. Kor. VII: 10. nem-is valami ördögi fzmoruságért, p. o. ez a-
 vagy ama' gonof kivanságnak nem tellyefithetéséért, 2. Sám. XIII: 2. a' miképen az Amnon nagy gyötrelében efett vala a' Thámárért; hanem inkább 1-ben a' kik fírnak az ő büneiknek érzéséért, úgy-hogy el-fáradván az azon való bánattokban, egész éjjel firtokban, könyvhúllatásokkal nedvesítik ágyokat, Áftatyák nyofolyáikat, sürü fíralmokkal, a' mint a' VI dik 'Sóltárban énekeltetik. 2-för a' kik nagy fíralommal kefergenek a' Sionnak romlásáért, és a'

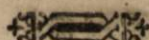
Jéru'sá-

Jéru'sálemnek pusztulásáért, u. m. az ISTEN Anyafzentégyházáért. 'Sólt. CXXXVII, 3 *Éor* a' kik sírnak ugyan a' Dáviddal az el-áradott nagy vezérségért, így szólván ugyan ő velle a' CXIX. 'Sólt. 136. *É. Vizeknek folyási fármaznak az én szememből azok miatt, kik a' Te Törvényedet nem örik-meg, vagy pedig 4-Éor* a' kik méltatlan meg-sértetnek, és valami ollyas nagy Lelkekig ható boffzúsággal érdekeltetnek, de méltatlan mondom, mert csak ezeknek igéri ISTEN, hogy az ő ártatlanságokat Világra hozza, és a' Dávid síralmával, az ő könyvhiúllatásfokat-is Tömlőjében rakja. De

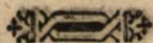
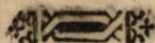
3-Éor és utoljára É: Dávid még azt-is valja, hogy az ISTEN bizonyosan ő velle volna, azt tudom ugymond hogy az ISTEN vagyon én velem. Kegyelmevel és Segedelmével tudnillik, engemet mind védelmezvén, mind pedig a' réánk botsátott Kerefteknek el-viselésére meg-is erősítvén, a' mellynél már nagyobb Vigasztalás nem kell, mert a' É: Pál Éava Ézerént: Róm. VIII. 21. Ha ISTEN vagyon mi velünk, kitsoda lehetne ellenünk? A' mellynek ellene azt lehetne ugyan mondani, a' mit Gedeon-is modott vala az ötöt köfzöntő Angyalnak Bir. VI: Kérlek Édes Uram ha velünk vagyon az UR, miért talált minket ez a' Nyavalya? de a' melly Nehézséget-is mindjárást le-tsenedesíthet, a- vagy csak annak meg-gondolása, hogy nem abban áll az ISTENnek velünk való léte, hogy minket ne találjon soha semmi nyavalya, hanem abban inkább, hogy ISTEN minket még a' leg nagyobb Nyomorúságokban-is minden Emberi reménség felett vigasztalna, és végre azokból ditsőségesen ki-is Éabadítna. De rövidítem immár BeÉéde-met, és Fel-tételemnek

II Második RéÉzében az eddig el-mondottaknak közelebbről-is a' mi háÉnunkra való fordításában munkás léÉzek.

Azt mondotta vala a' többi között a' f: Pál Rom. XV: 4: *hogy a' mellyek meg irattak, azok a' mi tanúságunkra irattak meg, hogy a' békeféliges türes által, és az irásoknak vigasztalások által reménységünk legyen.* Ugy is vagyon bizonyára Szerelmesim! mert ilyen a' többi között f: Dávidnak ez a' kezem alatt lévő mondása: *Az én bújdosásimnak fámát jól tudod, az én könyvhiúllatásaimat Tömlőben raktad, avagy nem tudádé azoknak fámokat? - - azt tudom hogy az ISTEN vagyon én velem.* A' mellyből a' mi vigasztalásunkra fokot tanulhatunk. Mert

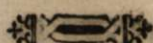
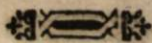
1-ben Mikor azokat a' fok kedvetlenségeket meg-gondoljuk, a' mellyeknek a' Dávid ki-tétetett vala, holott ő Királyságra válaftatott vala, innét alkalmatosságot vehetünk arra, hogy az ISTENi Gondvifelést tsudáljuk, a' melly gyakran oljan Ezközzel él az ISTENi el-vegezett Tanátsnak tellyesítésére, a' melly azzal éppen ellenkezi láttatik. Ha ti Dávidat Szer? a' Pustában keringeni láttátok volna, vallyon gondolhattátok volnaé, hogy e' legyen ISTENnek az a' mások felett való kedves Embere, a' ki még jövendőben az Izraëlen Király lézen? de így kelle az ISTENi el-vegezett Tanátsnak bétellyesedni. Nem külömben annakelőtte a' Mó'ses az Izraël Népének Szabadítóul rendeltetett, a' mellyre Emberi mód fzerint szólván a' láttatik vala talám valamit *conferalni*- és hozni, hogy ő a' Királynak Udvarában, mint Király Leányának Fia, úgy neveltetett, de imé ISTEN ezen fel-tett tzel-jának el-érésére egézfzen ellenkezőleg tselekedett, Mó'ses t. i. az Udvarban lévő minden kedvességét el-veftette, a' Királytól Halálra-is kereftetett, néki a' Midiániták Földiben futni kellett, és 40. Eftendőig Juhaknak ö-rizőjévé lett, míg az ISTENi felölle való végezés bé-tellyesedett. És így magunkra nézve sem lehet hát azon tsudál-

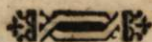
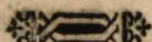
tsudálkozunk, hogy mi, a' kik a' Mennyei Ditsőségnek el-
vételére rendeltettünk, hogy jöendőben ISTEN előtt
Királyokká és Papokká légyünk, még-is most a' É: Pál-
nak íava szerént 1. Kor. IV: 13. *e' Világnak sepreivé let-
tünk.* De

2. Kor. Mikor mi a' Dávidnak azt a' Nagy ISTENben
vetett Bizodalmit meg-gondoljuk, melly szerént azt bi-
zonyoson hizi vala, hogy ISTEN az ő keferves Bujdosá-
sában néki minden lépéseit szemmel tartja, igazgarja, könyv-
húllatásait Tömlőjében rakta, hogy jöendőben a' szerént
lenne nyugalma, és fáradságának jutalmaztatása: szük-
ség, hogy mi-is a' mi Hitünket és tsüggedező reménsé-
günket erősítsük, és arról semmit is ne kételkedjünk,
hogy ha fíntén nevededik-is olykor a' mi Világi bujdosásunk-
nak háboruja, és minket folytogató keferüségnek árja,
*nékünk is van mindazáltal az Egekben bizonyosságunk, és a' mi
dolgainknak tudója a' Magasságban.* Job. XVI: 19. a' ki a'
mi keferves bujdosásainknak, *sitten* való méltatlan bofzan-
tatásunknak fímat jól tudja, és könyhúllatásainkat Töm-
lőjében rakta, hogy ama' Mennyei Jobb Hazában a' ze-
rént legyen jöendőben Lelkeinknek nyugalma; mert
az ISTENnek Igazsága azt kívánja, hogy a' kik ez É-
letben *szíva* vetnek vala, azok *oştán* nagyörömmel arassanak,
és a' ki az ő fáradsággal keresett magvát vívén, *szíva* mé-
gyen vala, a' térne-meg nagy ének *szóval*, vígassággal; ('Sólt.
CXXVI: 5. 6.) mert örökké való öröm *léfén* az UR meg-vál-
tattainak fejeken, mikor a' Mennyei Sionban meg-térnek, öröm
és vígasság *véki* környül őket, és el-távozik ő tőlök a' kefe-
rűség és a' uyöég, (E'sa. XXXV. 10.)

Ne félj és ne irtózzál hát, óh ISTENT Szerető, és az
ő Kegyelmes ígérivel meg-erősítettett Kegyes Lélek!
e' gonofban tétetett Világnak tovább való bujdosására is

el-indúlni; mert akárminint igyekezzenek Téged e' kietlen
Pusztának kemény fzelei és fzelvezes háborúi el-dőjteni,
és meg-erőteleníteni veled van mindazáltal az az ISTEN,
a' ki Dávidot a' Pusztában, és Danielt is az Orofánoknak
Verinében meg tartotta, és a' reád agyarkodó Orofánok-
nak-is fájokat fíntúgy bé-dughatja. Ne felj és ne epef-
zed hát azon tovább magadat, óh meg-keteredett Sion-
nak Leánya! hogy a' Te könyhúllatáfodnak tsepjei, a'
mellyek olykor Ortzáidon le-tsordultanak, mind eddig-is el-
nem fzaradhattak, hanem még moit-is meg ujjulnak, mert
még-is; vígafztalás nélkül vagy; mivelhogy különös okai le-
hetnek a' Te Lelki Jegyefednek arra, hogy a' te meg-vígafztal-
tatáfodat késleltetni kívánja. Talám azért van az, hogy Te
a' Vigafztalást az ISTENi Kegyelemnél fellyebb betsüllöd, és
azért késlelteti a' vígafztalást Te töled, hogy ezután az
ő Kegyelmét mindennél fellyebb betsüljed. Talám azért
nem törölte még-meg-egézfízen könyvben lábbogó fze-
idet, hogy a' Te Testi Erőtelenséged a' Te írásfodnak
ne tulajdonitna a' Vigafztalásban valami kevés érdemet.
Talám a' Bünt, és e' Világi hafontalanságot még jobban-
is meg-akarja útaltatni Veled. Egy szóval talám azon ma-
ga ábrázatjához jobban-is hafonlóvá akar tenni téged, a'
ki, a' kerezfán függvén, ISTENTől mintégy el-hagya-
tott vala, a' mint panafolja vala (: Mát. XXVII :) holott
akkor-is az ISTEN kebelének Szerelme vala. Ne függef-
zed fel hát soha-is óh Kegyes Lélek! ezen a' Földön való
meg-vígafztaltatáfodtól JÉ'SUSodhoz való igaz hűségedet,
mert tisztátalan Szeretetnek Jele volna e' Te benned, ha
csak az efféle Adományért, úgymint e' Világon kívánsá-
göd fzerént lehető meg-vígafztaltatásért, kedvelnéd a' Te
Jegyefedet. Hízfem elég a' néked, ha a' Te könyvhúll-
latáfidnak tsepjei el-nem yefztenek, hanem tölle fzo-
matofon

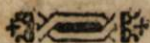
matoson fel-fedettettek, és az ő Tömlőjében tétettek, mert bizonynal mondom azt néked, hogy mentől nagyobb vala ezen ISTEN fzerént való bánatod és keferüséged, és ezen könyvhúllatásidnak tsepjei mentől többek, annál bővebb lézen a' Te örömed, midön ama' Mennyei Jéru'sálemben, a' Báránynak Menyegzőjében közelebbről való lézen fzerelmes JÉ'SUSoddal való égyefséged, mert ekkor a' Te fzemeidről könyvhúllatásid végképen el-törltetnek.

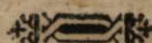
És ugyan ezzel tsendefitsed Te-is immár mostani keferüségedet ISTENT-féle Ker! Özvegy! mert a' Te Néh. Szelid Tízteleles Jó Féjved-is magát azzal vígasztalta, hogy ISTEN az ő keferves *Bljdosásának fámát*, abban való feltett rzélját, és *mi voltát jól tudta, könyvhúllatásait Tömlőjében rakta, és mindenkor ő véle volna.* Véle vala bizony mindenkoron ez az ISTEN, mind az ötet vígasztaló, megújító 's bátorító Kegyelmevel, mind az ő olykori fzorúlt dolgaiban való tsudálatos fsegedelmével, mind pedig nála le-tétetett ritka Ajándékaival, a' *kít az UR mintégy nevezet fzerént hívott vala mint Béza lélt, 2. Mós. XXXI: bé-töltvén ötet Értelemmel, Bóltsejséggel, és minden Mesterséggel, hogy gondoljon mindent valamit különös mesterséggel kell tsinálni.* A' mellyre való Termézetí hajlandósága, és ISTENTől a' ritkább és különös nemés Mesterségekre való hívattatása, p. o. Picturára, Musikára, Tüzi Mesterségre, Typographiára, Betü öntésre és metzésre, és egyéb mesterséges Találmányokra való alkalmatos volta, ő benne még eleinten ki-tettzett, u. m. a' ki minekutánna Helységünkben e' mostan folyó *Seculumnak XVII-dik Eftendejében, Karátson Havának 27-dik Napján Szüléinek igen nagy örömökre e' Világra fzülettetett volna, úgymint az ő Szüléi együtt való*

való Házasági Életének éppen 40-dik Eztendejében, sem az előtt sem az után több Magzatjok nem lévén, és annyira neveltetvén Szüléinek ez egyetlenség kedves Gyermekek, ezen ni Nemes Collegiumunkban 7. Eztendeig való Deákágában Tanulását szerentséfen folytatta, azután a' benne lévő nemes indítatoknak jobban való *excolálására* Hazánk-
nak és Ecclesiánknek Fő rendeitől közönséges költséggel a' Felsőbb Orzági Akadémiákra küldetteté, hogy Hazánk-
nak annál hasznosabb szolgálatjára el-készítették. A' ho-
lott kiváltképen a' *Physicát* és a' *Chemiát* minekutánna di-
tséretes forgalmatofsággal tanulta volna, a' vala leg Főbb
tízélja, hogy a' Typographiában, Betű metzésben, és egye-
bekben, ama' minden ditséretet érdemlett, de eléggé
meg-nem betsültetett hallhatatlan Emlékezetű Férjfiúnak,
Néh. T. Tótfalusi KIS MIKLOS Urannak példáját ő is kö-
vethesse, és ennek kívánatos emlékezetét e' Hazában meg-
elevenithesse. Bizony mutatott vala is Szerelmesem! e'
Néh. Tiszt. Férjfiú ezekben olytán *Specimeneket*, a' mel-
lyeket nem tsak e' Hazában, hanem a' Felsőbb Orzá-
gokban is, a' kik ezekhez értettenek, és tudták illedöké-
pen *aestimálni* a' *Virtust*, és Elmés igrékezetét, örömmel
és tsudálkozva zemléltének, és mind ezéktől *PÁLDI*
ISTVÁN egy boldogabb és szerentséfebb Időkre méltó
Érdemes Férjfiúnak íteltetett. És én bizony, a' ki az ő
bujdosásának öt Eztendek alatt társa, és fáradhatatlan i-
gyekezetének zemléelője voltam, midőn az ő XI. Ezten-
dökig tartó keserves Bujdosásáról emlékezem, nem lehet
meg-nem illetődnem, mert alig hiszem, hogy valaki azon
az idegen Földön, az ő édes Hazájának lehető szolgálat-
jáért, ő nálánál keservesebb sanyaruságot szenvedett lé-
gyen, a' mellyen minekutánna nagyobb részént által ment
vólna, és már ott is magának jobb Életert, és tsendes
nyúgo-

nyugodalmat reménlhetett volna, az ő édes Hazájában mindjárt vízfű indúla, mihielyt arra a' Hazából valami kevés költséget vehetett volna, hogy az ő régi fel-tétele 's fogadása fzerént Hazájának szolgálhatna. Es itt immár minekutánna ő néki *Statio*, Hivatalának folytatására mód 's hely rendeltetett volna, azt minémü *Dexteritással* folytat-
ta légyen, és azon kívül-is Temetési, Lakadalmi, vagy más egyéb nagy *Solemnitasu* Gyűlésekben, minémü szolgálatot tett légyen, tudja azt úgy ítelem minden; mert az ő szép híre 's Neve e' két Magyar Hazában el-terjedvén, fokaktól meg kerestetett, és szép szolgálatot-is tett. Melly benne lévő ritka *qualitasok* mellett, nem lehetett nem kedvelleni, ő benne azta' *Singularis Candor* 's Egyenes-séget, és minden kevélységtől üres felid, és nyájas Termézetet, melly fzerént soha senkinek dolgában nem piz-
kál vala, azokat nem-is vizsgálja vala, hanem a' maga dolgát követvén, ártatlan Életet élni igyekezik vala. Ha pedig olykor bánattal, Szomorúsággal, és bosszúsággal illettetik vala, azt vagy békefséges türéssel, vagy magában való tsendes epeztődéssel viseli vala, elégnek tartván ha az ő dolgainak tudója a' Magafságban az ő bujdosási-nak samát 's abban való fel tett tzeljét jól tudja, titkos könyvhúllatásait Tömlőjében rakta, és mindenkor ő velle volna. Velle-is vala mind addiglan, míg nem ötet e' gonofban rétetett Világból ki-föllitotta, és egy darab időtől fogva ötet lassan lassan fogyató, száraztó, de 10. Napoktól fogva sullyoson ostromló nyávalyája után, ama' Mennyei jobb Hazában való nyugodalomra botsátotta, minekutánna Sze, relmes Házaz Társával, Némz. FARKAS KLÁRA Af-
szonyal 10. Eftendeig szép tsendes, Békefséges fzeretettel élt volna, és 2. szép Leánykáival KLÁRÁval és 'SU'SÁN-NÁval meg-áldatott volna, Világi Életének pedig LII d'ik
C Eften-

Eztendjét számlálta volna.

A' kinek immár Zomoru Halálán és Házadnak hatalmas gyászban való borulásán ne epefzed mód nélkül magadat ISTENT-félő Kerefityén Özvegy! hanem megkeferedett Lelkedet Kerefityéni békecséges türelessel birjad, mert az az ISTEN, a' ki a' te ártatlan Élid Férjednek az ő keferves bujdosását tudta, könyhíllatását Tömlőjében rakta, és mindenkor mellette vala, bizony a' te Életednek-is lézen meg-vigasztalója, a' mellyet kíván már ő is néked Szívnek telyes indulatjából, hogy a' JÉHOVA a' ki most rád ezt a' hánatot és keferüséget botsátotta, sebeidet ismét meg-gyógyítsa, és két neveletlen kedves Leánykáiddal egyetemben Élteteket, fzerentsés időkre juttassa. Ugyan ezt a' jót kívánnya a' Te kedves Szüléidnek, mint eleitől fogva való különös jó Embereinek, és vizont kedves Testvérednek. Áldja-meg az ISTEN a' ti Életeteket, hozzá való fzereteket, és parantsoljon néktek is örömet. Jót kíván minden ő hozzá tartozó, és egyenkét elé nem számálható közelebb's távolabb lévő minden Atyjafiainak, Jóakaróinak, Barátnak, a' kik felesen vagytok. Közelebbről az itten lévő Tiszt. Collegatusnak, kiknek vala ő véle bizodalmas és barátságos társalkodások, kívánván, hogy mind ezeknek hozzája való Szereteteket az ISTEN bővön megjutalmaztassa, és Élteket sok Eztendők alatt tsendes jó napokra juttassa.

Es az illetén fzerentséfebb Világi Életet, kívánnyuk vala eddig mi is Tenéked óh bódlog Lélek! de mivel már bódlog Lelkedre nézve nyertél ennél ezerfetre jobb Életet, u. m. örökkévaló Idvességet: Légyen Testedre nézve-is nyugodalmad néked. Te utánad pedig adjon ISTEN több illetén Magyar Bézaléleket, és az Izraélnek békecséget.

Á M E N.

ISTEN' AKARATJÁBAN MINDENKOR MEG-NYUGO-
DOTT, ÉS ÉLETÉBEN TELLYES BIZODAL-
MÁT ISTENÉBEN VETETT ISTENT-FÉLŐ

FÉRJFIÚ

NÉH. TISZTELETES és NEMZETES

P Á L D I

SZÉKELY

I S T V Á N

U R A M.

A' Nemes Kolo'svári *Reform. Collegiumnak*, XV. Eftén-
dőknek el-forgások alatt, igen dítséretes és nagy
dexteritasú

T Y P O G R A P H U S S A,

Kinek-is midőn meg-hidegedett Tetemei a' Földnek
gyomrában bé-réttetnének, együgyü

H A L O T T I T A N I T Á S S A L

utolsó Tízteséget tett.

ÉS el-maradott Keserves fízü Özvegyét, az ISTENNEK
LÁTOGATO KEZE ALATT VALO ALÁZATOS

HALLGATÁSRA serkengette,

A' Kolo'svári *Reform. Ekklésiának* Belső Farkas-
Utzai Templomában,

V E R E S T O I G Y Ö R G Y.

Ugyan azon Ekklésiának egyik méltatlan Tanítója.
1769-dik Eftendőben *Martiusnak* 19-dik Napján.

’Sólt. LXXI. 5.

Te vagy az én várásom URam, én bizodalom gyermek,
ségemtől fogva!

Jér. Síralm. III: 25, 26.

Fő az UR azoknak, a’ kik várják őtet, a’ léleknek, a’
melly keresi őtet.

Fő várni és tsendességben lenni, mind az URnak szabadításáig.

’Sid. XII: 6, 12.

A’ kit keret az UR meg-dorgálja, meg-ostoroz pedig min-
dent, a’ kit Fiává fogad - - -

Azért a’ ti le-ereftett kezeiteket, és refkető térditeket
erősítétek-meg.

MAGYARÁZATRA FEL-VETT SZENT LETZKE.

Haáz Rezső Művészeti, Tudományos Könyvtára
Székesfehérvár

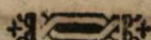
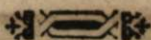
'SOLT. XXXIX: 8, 10.

*Azért én most mit várok? URam minden bizodalomom te ben-
ned vagyok!*

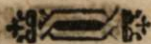
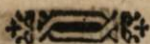
Meg-némülék és meg-nem nyitám fájmat, mert te tselekedted.

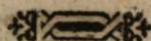
Gen nevezetes dolog az, a' mit olvasunk Szerelmesim! a' Mó'ses II-dik Könyvének IX-dik Részében: hogy midőn tudnillik, Mó'ses, fíntén az Égyiptomnak Királyjával, Faraóval, a' Népnek el-botsártatása felől vetélkednék, akkor a' többi között a' Faraó Király' meg-átal-
kodott keménységének meg-lágyítására azt tselekedte,

hogy az ő vezéjeének az Égre lett felemelése után, mindjárt olyan igen nagy menydörgés és kö-efő falott légyen le az Egyiptomnak Földére, a' mellyhez hasonló föha nem volt annakelőtte az egész Egyiptom' földén, miolta Emberek kezdték vala azt lakni: Ugy hogy, még maga-is oztán a' Faraó, csak hogy a' Mó'sesnek könyörgésére azok a' menydörgések, és kö-efők az ő Földének határáról el fordittatának, 's el távoznának, magát az Izrael' Népének el-botsáttatására önként is reá ígére; De majdan vízontag csak hamar, hogy a' kö-efő és menydörgés meg állott volna, ez a' meg-keményedett szívű Király vízontag újjabban az Izraelnek URa ISTEN ellen vétkezék, és újjabban szívét ISTENnek ellene meg-keményíté. Én pedig K. K. még a' meg-keményedett szívű Faraónál-is sokkal meg-keményettebb szívűeknek tartom azokat az Emberek közzül lenni, a' kik nem hogy akkor, mikor az ISTEN' Ítéletinek terhes procellái ő rajtok meg-gyűlnek, meg-terhesednek, mindanyiszor az ISTENnek Keze alatt meg-hunyázkodnának; nem hogy firnának, keseregének, és nem hogy annak el-távoztatásáért az ISTENnek esedeznének; hanem inkább az ISTENnek sújtoló ostroma ellen akkor-is békételenkednek: Nem az, hogy akkor Illyés Prófétaival ök is Életeket mintegy meg-unván, pántolódva azon könyörögnének: *Elég immár URam! mostan azért vedd-el az én Lelkemet, kérlek, mert én sem vagyok jobb az én Atyáimmál,* 11 Kir. XIX: 4. Nem csak az, hogy Jób Pátriárkával együtt ök-is olykor meg-sebefittetett indulatjokra nézve az igaz Békeféséges-tűrésnek válújából killyebb hágván, sületéseknék napját, óráját meg átkoznák: *El-veéken az a' nap, mellyen én sülttettem, és az éjtfaka, mellyen azt mindották: Férfi gyermek fogantatott,* Jób. III: 3. Nem csak az, hogy az öket érdeklő

érdeklő nyomorúságok között ök-is ollykor, még ama' Mennyei Udvarnak, *intimae admissio*nis, belső bé-járó *Minister*ével, a' Jérémiás Próféta-*val* együtt, zúgolódva azt kiált-
tsák: *Faj nékem én anyám, hogy kültél engemet, viskva-vo-*
násnak és az egész föläön való per-patvarnak Férjfiát! Nem
adtam költsönt, ök-is nem adtak nékem költsönt, még-is min-
den fidalmaz engemet! Jér. XV: 10. Mert igaz az, hogy
mind ezek, és ezekhez több efféle panaszolkodások ugyan,
nem egyebek, hanem az Emberi békételenkedő romlo-
tságnak valóságos meg-meg annyi jelei, tüzerei légyenek;
De még-is éppen ollyan indulat nélkül valót még az IS-
TENnek leg-kedvesebb Hívei között-is bizony nehezen
találhatunk, a' ki, kivált mikor önéki-is, mint a' Dávidnak,
csak a' *köny búllatás éjjel és nappal kenyere*, és az ISTEN'
tsatornáinak farokra minden áradásai és hajjai által kezdenek
menni ö rajta. 'Sólt. XLII: 4, 8. soha se-egy-*szer se más-*
szor, ajakit panaszolkodásra, sőt ollykor békételen zúgoló-
dásra is meg-ne nyílla. Ámbár azt is jól-tudjam, hogy
mihelyt oltán egy-*szer az illetén ISTENT-ízerető Hívek*
az ISTENnek útáiban jobban bé-tekintenek, leg-ottan
mindjárt az ö fíveknek az előtt fel-háborodott hajjai le-
tsendesednek; és a' kiknek az előtt erősseni nyughatatlan-
kodik vala az ö Lelkek, már ekkor mindjárt fel-ez-mél-
kednek magokban, és mintegy a' magok nyughatatlanko-
dó Lelkeket meg föllitván, mind annyiszor amaz ISTEN-
nek fíve-ízerént való Emberével, a' Kegyes Dáviddal e-
gyütt, óh melly ISTEN' Utaiban egészlen meg-nyúgodott
elmével, azzal vigasztalják: *Miért hagytad-el óh én Lelkem*
magadat, és miért búsongaff én bennem? Hízem, várjad az
ISTENT; mert még én bálákat adok ö néki, mert ö az én or-
t-zámnak meg-fabadítója, és ö ISTENem énrékem 'Sólt. XLII.
12. Hanem azokat nevezém hát én most mindjárt előt-
tetek,

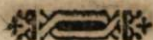
tetek, a' Faraónál is meg-keményettebb szívűeknek lentű, a' kik a' rajtok meg-terhesedett nyomorúságok között, az ISTENnek sújtoló ostroma ellen úgy békételenkednek, hogy már mind annyiszor az ISTENnek útáiban gátsoskodjanak; a' magok bűneiket kifsebbítsék, az ISTENnek őket sújtoló ostromát pedig felette igen nagyítsák; és az őket sújtoló ISTEN' Kezének mi tőlünk igen sokszor el-rejtett, el-titkoltatott okai felől békételenkedve zúgolódjanak: *Nem zabolázzák-meg ezek Dáviddal a' magok fájokat, hogy nyelvekkel az ISTEN ellen ne vétkeznének: Nem hallgatnak ezek az ISTEN' Itéletének őket sújtoló, és sokszor csak az ő Hiteket 's Mennyei szent Atyjokban vetett Reménségeket próbáló vezéje alatt; holott csak a' mint a' 'Sidóknak Mesterei is mondják vala: Optimum et selectissimum Aroma est silentium, Nintsen kedvesebben illatozó drágább Fű-ér ISTEN előtt, mint a' Hallgatás: Nem biznak ezek az ISTENnek Atyai Szeretetében olly erős bizodalommal, hogy meg a' leg keservefebb nyomorúságoknak is közepette a' Dáviddal együtt magok eleiben kérdést tennének: Azért én már most mit várok? és arra ostrom egész kétséggyel magoknak mintegy, ugyan a' Dáviddal együtt, meg-is felelnének: URam minden bizodalom te benmed vagy! Meg-némúlok azért, és nem nyitom meg számam, mert te tselekedted: A' mely Igéket, a' mint hallatok, mostani rövid Elmélkedésemnek fundamentumául, a' é: Dávid 'Sólt. XXXIX: 8, 10. v. előttetek mindjárt fel-olvastam.*

A' mellyeknek fel-fejtegetésekben midőn már most arra törekedem, hogy 1-ben a' Dávidnak ezen ő ISTEN' Keze alatt lett Hallgatását, sőt éppen Meg-némúlását, és ezzel mire akarta legyen az ISTENi Kegyelemnek Scholájában tanult Embert tanítani a' é: Dávid, bővebben meg-magarázzam.

Árzan. *II. Éor* pedig, ennek az ő ISTEN' Keze alatt lett *Meg-némülésának* okát a' é: Dávid miben helyheztesse, rövid-
den világosítsam: Oh vajha a' Kegyelemnek Lelke éiveteket
ez alatt, az én tölem el-mondandó Igazságoknak bé-vé-
telére annyira el-kezítené, hogy már ennekutánna a' ben-
netek lévő indulatokat, ha egészzen le nem vetkezheti-
tek-is, avagy csak annyira meg-zaboláznátok, hogy az
ollykor ti reátok botsátott nyomorúságok között az IS-
TEN előtt mindenkor illendőképpen hallgatnátok! De,
hogy a' Dologhoz mindjárt hozzá kezdjek: A' mi az

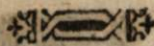
1. *Elsőt* illeti Szerelmemim! Nem fűkség már most
énnékem előttetek ennek a' 'Sóltár' írásának alkalmatofsá-
gáról igen hozzáfőn *disputa'no'n*: Akár írta ezt a' é: Dá-
vid, mikor még a' Saul Királynak Udvarában lakván, a'
Saul Királynak *Anticussaitól* ottan-ottan hamissan vádól-
tatnék, és magától-is a' Saultól halálra méltatlanul ker-
gettetnek: Akar pedig akkor, a' melly nékem ugyan in-
kább is tetfizik, mikor az ő lövőgyékából fűrmazott Fiától az
Absolontól halálra kerestetnek: Bizony mind azok a' *cha-
racterek*, mellyek itten ebben az XXXIX. 'Sóltárban álló
Személynek tulajdonittatnak, bennünket egyenesen, és
ugyan két-kézt, Dávidnak, az ő, nem Saul Király előtt,
hanem inkább Absolon előtt, a' maga Fia előtt lett fűtására,
s' igen keserves bújdosásra vezetnek: Mellyek közzül 1. *első*
ugyan az, hogy ezek az ő rajta ekkor meg fekütt nyo-
morúságok ő réája olly hirtelen, és minden reménsége
felett következtek, a' mellyek elébbeni Bóldogságát 's
dírsőséges Méltóságát, igen keserves és fűmorú bóldog-
talansággal váltottak fel ő néki: A' hová már egyenesen
tűelőzott, mikor az 5. 6. 7. *és*ekben, a' maga Élete' Nap-
jainak, előbbeni bóldogságának fűnemiségekről, mintegy az
ISTENnek Atyai Szeretete felől kételkedve keservesen a'

felől panaszolkodnék, hogy ő *csak* ideig való; hogy *csak* egy tenérnyivé tétettek legyen az ő bődöségének napjai; hogy az ő ideje *csak* mint egy semmi olyan legyen; és hogy bizonyára mint az árnyék, úgy jár az Ember: bizonyára *csak* hi-jában forgalmatoskodik, rakásra gyűjt, de nem tudja kitsoda éli-meg azokat. Mind ezeket pedig világosabban hol találhatnók-fel, hanem Dávidnak az ő Fia, Absolon előtt lett futásában? Mert még a' Saulnak idejében nem állott *vala* erős talpon a' Dávidnak bődösége; hanem *ekkor* *vala* az, hogy mikor már egészzen meg-erősítette volna az UR ötöt az Izraelen való Királyságban, és már egész erőben fel is magasztalta volna az ő Birodalmát az egész Izrael' és Júda nemzetségin: akkor hirtelen reménysége felett üttete dobát az Absolon ő ellene, és trombitát fútatván kiáltatja *vala*: *Absolon uralkodik Hebronban* 2 Sám. XV: A' mikor őh ki-bezélhetné-ki a' Dávidnak keferüségét, mikor ő azt látja *vala*, hogy az az ő Fia, a' ki az ő ágyékából származott volna, kergetné az ő életét ő neki? Bizony a' Dávidnak ugyan minden nyomorúságai között, ezt én legnagyobbnak tartom; és soha egy nyomorúsága-is ő neki, nem hiszem, hogy olly fok köny-húllatásokat femeiből ki-fatsart volna, mint ez az ő maga kedves, és még talám igen kényyén tartott Gyermekeitől lett üldöztetése; a' mellyért ezeknek meg-hallgatásokra igen méltán az ISTENT mintegy ugyan *provocat*hatja-is *vala*, az 13. *2*-ben: *Hallgasd-meg URam az én Könyörgésemet, vedd füledben az én kiáltásomat, az én köny-húllatásaimra ne vesztegelj; mert én te előtted jövevény vagyok, és 'sellér.*

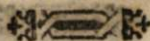
2. *dik* tzimere az ebben a' Soltárban szóló Személynek az, hogy ő ezeket az ő rajta ekkor meg-feküdt nyomorúságokat, éppen, mint valamelly nevezetes vétkének, valóságos keferü gyümöltseit, úgy gondolja *vala*; és mint az ISTEN'

bünt

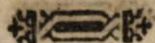
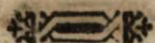

bünt gyűlölő Igazságának haragos Ostorát, magán úgy is
 féndéli vala: És ezért könyörög vala már azon a' Kö-
 nyörülő ISTENnek a' 9. és 11. v. sekben: *Minden én vét-
 keimből szabadíts-meg engemet. Vedd-el én róllam a' te osto-
 rat; mert a' te kezednek fenyítéke miatt én el-fogytam.* Már
 pedig közzületek, kik az ISTEN' Beízedének olvasásában
 jártalok vagytok, kitsoda ne tudná: hogy Dávidnak az ő
 Fia, Absolon előtt lett fútása, 's Fijától lett gyaláztatá-
 sa, valósággal-is nem egyéb vala; hanem az ő elébbeni,
 Uriás Hittéus Feleségével, a' Bethsabéval lett fertelmes-
 kedésének, és azután magán-is az Uriás Hittéuson vég-
 hez vitt gyilkosságának, igen keferü gyümöltse, és az
 ISTEN' bünt gyűlölő Igazságának világos büntetése ő raj-
 ta? a' mellyet mindjárt ebbéli gonofságának végben vi-
 tele után az ISTEN ő nékie a' Nátán Próféta által meg-
 is jövendöltetett vala, hogy *soha a' fegyver házából ki-nem
 fakadna, és az UR ő ellene gonofét a' maga tulajdon házából
 támaftana.* 2 Sám. XII: 10, *jud. hely*

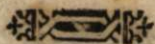
3-dik tzimere még, az ebben a' 'Sóltárban szóló zemélynek
 nevezetesen az, hogy ő ebbéli nyomorúságának állapotjában
 külömb-külobb féle *adfectio*kat, indulatokat érzett magában;
 mert egy elsőben ugyan, *zabolát vetett vala fejára, hogy ne
 vétkeznék tellyességgel nyelvével* (: 5, 2, 3. :) majdan *min-
 dazáltal mikor az ő nyavalyája jobban kezdett volna ne-
 vekedni, meg bevüle az ő fíve-is ő benne, és az ő gondolatiban
 a' búsulásoknak tüze fel gerjedvén, meg-nem állhatá, hogy
 ugyan csak egy keveset maga nyomorúságos állapotjáról,
 mintegy az ISTENnek hozzája való Atyai Szeretete fe-
 lől kétséges lévén, ne panaszkodnék, és minden ebbéli
 nyomorúságiban való vígasztalását, (félre tévén mintegy az
 ISTENnek Atyai Gondviselésében vetett bizodalját,) tsak
 az egy Emberi Életnek hijjábanvalóságában ne keresné,*

(: 3-7 :) *mind* addig, mig-nem vizontag magát éfzre vé-
vén, minden bizodalmát tsak az egy ISTENnek Szerete-
tében, Gondviseelésében, már minden habozás nélkül meg-
fektetné (: 8-14 :) Már pedig, bizony Dávidnak az ő
Fia, Absolon előtt lett futásában vala az, a' melly idő a-
latt egy *elsőben* a' Dávid, magát olly tsudára méltó bé-
kefséges-türeéssel viselte; hogy nem tsak az, hogy előb-
beni bődögságában lejendő vizfza-állitratásában nem ké-
telkednék; hanem e' felett szájaból tsak leg-kissebb szót-
is ki-nem ejtett, mellyel az ő Kegyelmes ISTENét meg-
bántotta volna: Innen mikor ebbéli bődögságában a' többi
között, ama' *perversus* motkolódó gaz Embertől, a' *Sémei-*
től, kövel hajigáltatván, azzal fidalmaztatnék: *Eredj, credj*
te vér-fopó és istentelen Ember! Viszka-adja most az UR te-
néked a' Saul háza-népének minden vérét, a' ki helyében te
uralkodol: és adta az UR az Orkátot a' te Fiadnak Absolon-
nak: és imé a' nyomorúságnak közepette vagy, mert vér-fopó
Ember vagy! Fel-indul ezen az UR' fel-kent Királyjának hűsé-
gére meg eskütt Ábisai: *Hogy-bogy fidalmazhatja, úgy mond,*
ez a' bört eb az én Uramat, a' Királyt? Majd el-mégyek,
és fejét vékém. De óh az alázatos lelkű Dávidnak éppen
tsudára méltó Békefsége-türeése! Nem nyitja-meg még ek-
kor-is száját, tsak leg-kissebb békételenségre-is, és még ek-
kor is jövendőbeli bődögságáról reménységét le-nem tézi,
hanem vizfza az Ábisainak és szolgainak azt feleli: *Had-*
jatok békét nékie: hadd fidalmazzon; mert az UR mondotta
néki. Né talám réá tekint még az UR az én nyomorúságom-
ra, és jót ad még ma nékem az UR az ő átka helyett, 2.
Sám. XVI. De majdon már 2-för, mikor meg érti azt a'
Dávid, hogy az Achitófelnak azon tanátsa derekafon *suc-*
cedalt volna, mellyben az Absolonnak azt tanátsolja vala:
hogy *menne-bé az ő Atyjának ügyefizoz*; mert há az egész
(1788.) Izrael

Izrael meg-értené, hogy ő a' maga Atyja ellen olyan fe-
lette nagy gyalázatos bozózúságot tselekedett legyen, ké-
tség-nélkül azoknak kezeik inkább meg-erősödnének, a'
kik ő mellette vólnának: És kivált, mikor értésére adják
azt a' Dávidnak, hogy az Absolonnak ellene való párt-ü-
tése naponként hová tovább mind inkább szaporodnék és
erősödnék: *Akkor* már el-kezd ő is tsüggedni, az ő előb-
beni ISTEN' Szeretete, Gondvifelése felől való remény-
ségében; akkor már zúgolódni kezd arról, hogy az ő
bóldogsága, méltósága, már mintegy *semmi*, tsak olyan
legyen; hogy ő mind eddig olyan *hijjában forgalmatos-
kodott*, olyan *hijjában gyűjtött rakásra*; mert minden ő e-
lőbbeni bóldogságának, fzerentsés állapotjának *félsége, mint*
a' moly, meg eméktetett *legyen*: Mind addig, míg-nem 3-*for*
azt az örvendetes izenetet vízik meg a' Dávidnak, hogy
az Áchitófelnak, ha fzíntén előbbeni tanáts-adása hijjában
nem járt-legyen-is, de már az az ő második tanáts-adása
(: a' melly a' Dávidnak is sokkal nagyobb vezedelmet fól-
gáltatott vólna :) magának az URnak parantsolatjából meg-
bolondittatott vólna, a' mellyben azt tanátsolja vala az
Absolonnak, hogy hadd *válastana* ő magának tizenkét ezer
embert, és hadd *üzné meg azon éjjel*, az akkor el-fáradott és
erőtelen kézzel lévő Dávidot, és *ölné meg magát a' Királyt*,
(: 2 Sám. XVII. 1.) És kivált, mikor meg-érti azt a' Dá-
vid, hogy ez az ő vezedelmének ravasz, de igen kárt
tévő kovátsa, az Áchitófel, maga magát meg-ölte, *meg-
folytotta* vólna (v. 23.) Akkor már fel-ébrefti mindjárt,
addig el-tsüggedett reménységét a' Dávid. és bizváft mintegy
maga téfzen kérdéstelejébe magának: *Azért én már most mit*
várok? és arra nagy bátran maga meg-is felel magának:
URam minden bizodalnom te benned vagyon! nem úgy u-
g, a., mintha ezen kérdésével, a' mint némellyek a' Sz.

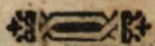
Írás Magyarázók közzül gondolkodtak, mintegy a' Dávid a' maga Életét meg-útván, mentől hamarabb meg-halni, és az örök Boldogságban által-költözni kívánczozott volna; mert annyira vagyon, hogy ekkor meg-halni vágyakozott volna a' Dávid, hogy sőt inkább mindjárt a' Letzkét követő 14. *ψ-ben* azon könyörög vala, hogy *fiinnék-meg az ISTEN ő tölle*, forditaná-el az ő Igazságának haragos fize-meit ő róla, hogy minekelötte e' földről el-menne, hogy többé itten ne lenne, még egyfzer *hadd vehetne erőt*, a- vagy inkább a' fónak ereje fzerént, *hadd lehetne még egyfzer vídám ortzával, ábrázattal az ő előbbeni boldogságának vífka állittatásában*: Hanem ezzel jelentení a' Dávid csak azt akarta: hogy ő néki mind ennyi fok 's halállal fenyegető nyomorúságok között-is csak az ISTEN volna bízodalma: Ezért mind ennyifzer meg-is némúlna, nem nyitná meg békételen panaszolkodásra fáját; tudván, hogy az ISTEN tselekedte légyen mind azokat ő velle.

Bizony nem-is vala eleitől fogva, nintsen még ma-is Atyámfiai! a' Kegyelemnek *Scholájában* tanúlt embernek, annál egy elevenebb meg-esmértető tüzimere; mintha az ő reája ebben a' Világi Életben borsátott kerefzteket, akár már betegségek, akár kár vallások, akár méltatlan gyalázatok, akár kínoztatások, és más egyéb gonofok légyenek azok; de azokat egész kézséggel, egész bátorsággal, egész állhatatossággal, és nagy tsendefséggel vífeli, még pedig úgy, hogy egyfzer'smind azok között a' fok fzenvedések között-is egyedül csak az egy ISTENnek Atyai Szeretetében bízakodjék, és ebben magának elegendő vígáftalást-is találjon. De a' mellyet minthogy már most nevezetesen a' Dávid, egyenesen az ISTEN előtt való *Meg-némúl'snak* nevezete 's példázata alatt fejezett-ki In-nen nintsen könnyebb, mint az, hogy az efféle nyomorúságok közzé

közzé helyhez tetett Ember, ezen meg-háborodjék, és úgy ítéljen „hogy mintha talám az Írásban szóló Lélek „éppen lehetetlenségre kötelezné az Embert, a' midőn „túdni-való dolog, hogy nintsen, nem-is taláztatott e' „Földnek kerek ség én lakozott Emberek közzül soha-is „ollyan, a' ki ha ollykor terhes keferü ségekkel illettetett; „mind annyifor ne fólott, ne panaszolkodott, ne sírt, és ne „könyörgött volna,, És a' melly nehéz gondolatokkal hogy ti-is ennekutánna ne terheltetsetek, ímé már most kivált-képpen arra törekedem, hogy ezeknek terhek alól a' ti lelketeket fel-fabadítsam : Mellyre nézve tehát ennek az egész dolognak világosabb értelmére

1. *elsőben*-is már most azt jegyezzétek-meg: Hogy mikor a' f. Dávid ezt az ISTEN előtt való Hallgatást, sőt épen *Meg-némúlást*, annyira *urgeálta*, azzal koránt-is nem azt akarta: mintha ugyan még a' leg-nagyobb Kegyelességű **Embernek-is az ő nyomorúságai között** ollyan érzéketlennek kellene lenni, hogy azokat tellyességgel ne érezze; ezért soha még csak fáját-is a' maga nyavalyáinak elő-bezélésekre fel-ne tátsa; *mert* maga a' Dávid, a' ki most magát annyira *componálta*, hogy az ISTENnek Országja előtt csak nem tellyességgel *meg-némúlt* legyen; más alkalmatossággal mindazáltal a' maga fívének fájdalmait eléggé ki-műtatta, 's ki-jelentette: *Jób* Pátriárkának példáját a' f. Jakab Apostól közönséges Levelének az V. R. 11. §. minden igaz Keresztyén Embernek a' Békelességes-türesben például tette és adta elejekben; még is az ő *nevét viselő Könyve* tellyes az ő fok-féle panaszfaival, és ollyan igen keferves *expostulatio*kkal, hogy a' ki azokat figyelemmel meg-olvassa; bizony kö-fívé, sőt merő azon kemény köfíklává vált fívé volna az ollyan Embernek, a' ki azokat nagy meg-indulás-nélkül el-olvashatná, és
a' ki

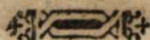

a' ki azokról könyben lábozó fémek nélkül elmélked-
hetnék: Sőt kitsoda nem tudja? hogy az Idvességnek
Fejedelne, a' JÉ'SUS, egy ugyan azon Személyében IS-
TEN és EMBER vala, és olyan Szent, olyan maga in-
dúlatin uralkodó, hogy ötet ezért az Atya olyan vá-
lasztott Szólgájának is nevezte, a' ki nem kiált, nem emeli-
fel magát, és nem halják az ő szavát az utkákon, E'sa.
XLII: 1, 2. Még-is az ő rajta által ment keferüségek
még az ő Szentséges feneiből-is ki-tekerték vala, hogy
úgy szóljak, mintegy a' vérrel egyelített köny-húllatáso-
kat, és nem lehetett, hogy külső hallható szóval-is azt
ne kiáltaná: *Mindenfelől komorú az én Lelkem mind balá-
tia! Én ISTENem! Én ISTENem! miért hagyál-el engemet?*
Tsak magónak hadják tehát azok a' Régi Pogány böl-
dogtalan Böltsék azt az ő Tudományokat, a' melyben azt
tanítják vala, hogy az Ember magát akármelly nagy nyo-
morúságokban-is valóságos böldőgnak lenni mondhatná;
azért, mert az ilyen bölts Ember, mint a' forró fazék-
ból a' forró vizet, úgy ki-üresíthet magából minden in-
dúlatokat, és magát olyan igen meg-keményítheti, sőt
mint-egy érzékenység nélkül valóvá teheti minden kínok
ellen, hogy ő azokat tellyességgel ne érezze: *Bizony*
nem fzerette soha, nem-is fzereti az ISTENnek, és a'
KRISTUS JÉ'SUSnak *Scholája* az ilyen vas *Philosophiát*, avagy
vas Békefséges-türest, melly az Emberi Termézetet vassá a-
karja változtatni, és éppen nem érzővé tenni: Mert ha
tsak az Emberi Testben is nem eleven tagok azok, a'
mellyek semmit nem éreznek, hanem vagy gutta-ütött
tagok, vagy vad-húsból és feneből állók; valósággal az
olyan Ember-is, a' ki nem érzi azokat a' gonofokat, a'
mellyektől ostromoltatik, soha nem vólt, soha nem-is lé-
zen igaz és eleven Tagja a' KRISTUS JÉ'SUS' titkos
Testé.

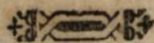
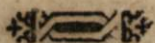
Testének, ú. m. a' kik felől mondotta vala régentén a' Proféta Jerémiás: *Meg-verted őket, de nem fájt ő nékiek; meg-emléktetted őket, de a' dorgálást nem akarják fel-venni; az ő ortzáik keményebbek voltak a' köfiklánál, nem akarnak meg-térni. Bizony parasztok URam ezek, bolondok, mert nem tudják az URnak útát, az ő ISTENek ítéletit, IV. V. 8. 3.*

4 Sőt inkább nem hogy az efféle *vas békeféles-tűrés* kedves volna ISTENnek előtte: hanem e'felett, azért bortsát az ISTEN nyomorúságokat ebben az Életben az emberre, hogy azokat meg-érezze, és mind annyiszor az ő bűneiről meg-emlékezvén, annál nagyobb érzékenységgel térjen-meg az ő ISTENéhez: azért bortsát az ISTEN nyomorúságokat ebben az Életben az Emberre, hogy ez olyan légyen ő reája nézve, mint a' tűzben vettetett *arany*, a' melly az Ötvesnek olvasztó Kóhában mentől jobban meg-próbáltatik, annál inkább minden salakjától megtisztítatik: *olyan légyen, mint a' meg-tsepeltetett búza*, a' melly mentől jobban meg-főzöttatik, annál inkább minden polyvájától el-választatik: olyan légyen, mint a' meg-fajtottatott *szőlő*, a' melly mentől jobban ki-nyomattatik 's ki-fajtottatik, annál drágább és kedvesebb izü bort várhatf 's reménlhetf belőlle: *Bizony* az ilyen nyomorúságoknak *tüze* által ugyan, a' mi Hitünknek Aranya mentől jobban próbáltatik, a' bűnnek minden salakjától annál tökéletesebben el-választatik; a' melly kölömben sem volna alkalmas arra, hogy ama' Mennyei Királyjnak Királyi Kintses-Tárházában bé-vitettefsék: Az ilyen nyomorúságoknak *pörölyjével*, a' mi Szívünk és Lelkünk, mentől jobban öfve-tőrettetik, a' Kegyelemnek és Ditsőségnek annál drágább Edényévé formáltatik: Az ilyen nyomorúságoknak *szőlő-lapátjával*, a' mi Lelkünk mentől jobban 's gyakrabban főzöttatik, a' bűnnek minden polyvájától

annál inkább el-választatik, meg tisztittatik; a' mellyről
külömben is azt mondhatjuk a' Kereztelő Sz: Jánosfal, Sz:
Máténál a' III-dikban, hogy ama' Mennyei Tselédes Gaz-
da, a' kinek Kezében vagyon főról-lapátja, meg-tisztítja az ő
főrójét, hogy a' gabonát bé-takarja az ő tsűrében, a' polyvát
pedig meg-égesse olíhatatlan tűzzel: És az ilyen nyomorú-
ságoknak Sajtója által a' mi Lelkünk mentől jobban meg-
nyomattatik, fajtóltatik, a' Kegyelemnek annál drágább i-
zü borával is tápláltatik; és a' JÉ'SUSnak Érdemes Igaz-
ságát, az ilyen nyomorúságok' fajtójában bé-rétetett,
meg-nyomattatott Lélek annál nagyobb buzgósággal éhe-
zi és fómjáhozza. Egy főval, valamiképen hogy a' jó
Chirurgus, a' jó Borbély, mikor az Embernek Testében
valami meg-rothadt tagra, vagy vad-húsrá, fenére talál,
tudjátok-e, mit fókott tselekedni? Azt mind addig vag-
dalja, míg hatsak lehet, és a' nyavalya nem éppen in-
curabilis gyógyulhatatlan, az ő Patiens a' lebet meg-é-
rezi, és így a' maga Testének eleven frissességéről bizonyos-
sá lehet: Éppen ilyen móddal bánik Szerelmefim! ama'
Mennyei Chirurgus, ama' Mennyei Fő Borbély-is a' maga
Patiensével, a' fzegény bünös Emberrel, és minthogy már
annak fíve a' bünnek epeftő fenéjétől meg-is kez-
dett rothadni, innen azt a' maga gyakor Itéletinek éles
késével mind addig vagdalja, azt a' maga gyakor Itéle-
tinek éles láncétájával mind addig véfi és fúrdalja; míg-
nem maga-is ez az lelki Patiens, a' fzegény bünös Ember
azt meg-érezvén, ő hozzája a' fegedelemért esfedezik és
azt kiáltja: Meg-némulok ugyan URam, és nem nyitom-meg
az én fámát te előtted, mert te tselekedted; Szünjél meg mind-
azáltal én töllem, badd végyek erőt, minekelőtte el-mennék,
hogy azután ne légyek: Vedd-el én rólam a' te Csfordát,
mert a' te Kezednek fenytéke miatt én el-fogytam! De

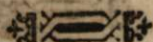
2. Másod-

2. Másodszor, még azt se gondoljátok; mintha ugyan midőn a' *fi: Dávid* e' kezünk alá ki-írásttatott Igékben, az ISTENnek Országja előtt való Hallgatást, sőt éppen *Meg-némúlást* annyira *urgeálta* javallotta, azzal azt meg-talalmazta volna, hogy a' mi rajtunk által-ment kísértetek, keferüések között, olykor még tsak *síralomra*-is ki-fokadnunk szabad ne lenne. Találjuk ennek-is elég példáját a' Sz. Írásban. *Jérémiás*, az ISTENnek egy belső kedves Barátja vala; de még-is azt óhajtotta, *hogy az ő fémmei vizeknek két fejeivé változhatnának*, IX: 1. Dávid, az ISTENnek igen kedves Prófétaja, *szíve szerint* való Embere vala; de még-is a' maga *nyofolyáját éjjel és nappal könny-húllatásokkal ástatta*, 'Sólt. VI: 7. Sőt maga az Idvességnak Fejedelme e' részben-is a' módjával való írásra szabadságot adott minékünk, midőn az ő kedves Barátjának, a' mint nevezi vala, a' Lázárnak temető helyénél magát a' *sírástól* meg-nem tartóztatta, Ján. XI: 35. És úgy is kell gondolkodnunk a' sírásról, mint a' mellyek olyan külső, látható befédek, hogy azok által fokkal nagyobb, és az ISTENnek Atyai Könnyöretettségét fokkal hathatósabban fel-indítható ékesen-fóllással adhatjuk, számlálhatjuk elő a' mi nyavalyáinkat és nyomorúságinkat: Bizony úgy kell a' sírásról, a' bűnös Embernek könny-húllatásról gondolkodnunk, mint a' mellyek a' bűnöknek el-törlésekre, és az ISTEN' Haragja' tüzének meg-óltására igen hathatófok; mert ha az ISTEN' Igazságának vagyon egy olyan *Registruma*, Jegyző-Könyve, mellyben a' mi ISTEN ellen véghez-vitt bűneinket, gonofságainkat fel-jegyzette és fel-írta; Vagyon az ISTEN' Irgalmatságának-is más felől egy olytatén Ditsőséges Tömlője, mellyben a' mi töredelmes szívből származott könny-húllatásainknak vizeit bé-fedegeti: Ugy hogy oltán az ilyen IS-

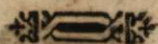

TEN fzerint való bánatból származott köny-húllatásoknak vizeiről mondhatjuk azt igen méltán a' Kegyes Bernbardussal együtt: *Lachrymae Poenitentium sunt vinum Angelorum, quia in illis color vitae, sapor gratiae, et gustus indulgentiae,* az az: Az igaz büneiken siránczóknak köny-húllatásaik az Angyaloknak Bora, mert azokban találtatik-fel az Életnek fine, a' Kegyelemnek íze, és a' Bünbotsátnak valóságos megköstölása. És tsak ez-is az Atyánifiai! a' melly a' nyomorúság közzé helyheztetett Embernek sírását ISTEN előtt kedvesfé téfzi; mert különben fokban vagynak, a' kik nyomorúságaik között sírnak, keseregnek, de azért mégis ISTENTől meg-nem vígasztaltatnak: Sirjon p. o. a' *Cholericus*, avagy az enyves epe-sárral és könnyen tájétkzó vérrel bővölködő Ember, azért, hogy magát másoktól bozféúval illetetni fzemléli, és mégis azokon bozféúját nem állhatja: Sirjon a' nagyra vágyó Kevély Ember, azért, hogy a' maga fzívének fenn-héjjazó kívánságit el-nem érheti, és ez vagy amaz Világi Tífzteségnek, Ditsőségnek, Méltóságnak arra a' gráditsára, az hová erőszakos útakon 's módokon-is igyekezett volna, fel-nem léphet; Mert elég nyomorúság ugyan ez, az ő e' Világ' fzerelmében telhetetlen fzívének, de minthogy mind annyifor az ő nagyra látó, fenn-héjjazó fzívének bozféúságából sírni kénfzerítettik, ezért ebbéli keferüségének ISTENTől örömmel való fel-váltatását mind addig, míg az ő bánatja ISTEN fzerint való bánat nem lézen, ne-is várja: Sirjon az ötet érdeklő nyomorúságok között az *É'sa'annakutánna*, minekutánna az Atyai Áldástól meg-fosztatott volna; de minthogy nem az ő fzívének töredelmességéből származnak az ő köny-húllatásai, ezért bizonyoson mind ennyi fok sírása után is tsak azt az örök véfzedelmet varhatja magára, az holott sírás, rívás, és fogoknak

szikorgatások lézen: De már sírjon csak az ötet érdeklő nyomorúságok között, egy bűneiből igazán ki-térni kívánó Kereftyén Lélek; mert minthogy ezek az ő síralmai mind annyifor, egyenesen az ő ISTENhez való fzeretetésből, és az ő fzívének bűn ellen gerjedező gyűlölségéből származnak ő benne; ezért ezekkel bizonyoson még valaha az ISTEN' Haragjának terhes menyköveivel tsattogó fellegét annyira el-özlathatja, hogy azokból egyfzer'smind az ISTEN' Kegyelmének kívánatos elsőjét magára le-is állítja. Oh a' nyomorúságok' fajtójában bé-vettetett Léleknek drága erejű köny-húllatásai! a' mellyeket mind annyifor egy olytén valóságos Lelki *Bethesda* tavának lenni gondolhat, mellyben a' kik magokat meg-ferezítik, azok nem csak Lelki nyavalyájokból gyógyittatnak-ki, hanem egyfzer'smind a' nyomorúságoknak sáros fertőjéből-is ki-vonatztatván, meg-fereztetnek 's lábra állanak. Oh e' Világi fokféle keferüségnek ~~ö töviseitől sértegettetett~~ Léleknek drága erejű köny-húllatásai! ~~lyuk~~ mellyeket mind annyifor egy olytén Lakadalmi vendégségnek lenni mondhat, mellyben a' JÉ'SUS a' vizet igazán-is *borrá* változtatja; mivelhogy az ő ebbéli keserves köny-húllatásai majdan annak utánna az ő fzívét hathatóson meg-vidámitják; el-bádogyatt Lelkét meg-erősítik, sőt mint egy az ISTENi fzeretetének józan részegségével meg-rézegetik. Sőt még

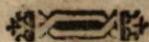
3. *Harmadfor* azt se gondoljátok, mintha midőn a' f: Dávid e' kezem alá ki-fakasztatott ígékben az ISTEN előtt való *Hallgatást*, sőt mint egy *Meg-némúlást* annyira javallotta, akkor még azt-is meg-tilalmazta volna, hogy minékünk a' rajtunk által ment nyomorúságaink között csak egy főt-is szólani, és ISTENnek a' szabadításért még-tsak könyörögni-is szabad ne lenne: Hanem inkább azért botsát az ISTEN ollykor ez vagy amaz kedvetlen nyomorúságokat

mi reánk, hogy mind annyifor az ISTENnek sújtoló kezét meg-ésmérjük, tsókolgassuk, és annak róluak való eltávoztatásáért esedezzünk. Bizony mi t. i. Atyámfiai! mind addig, míg e' Világ' szerelmének fokféleképpen hanykodó tengerén kedvünkre hajókázhatunk; mint megannyi nagy allható *Jónások*, a' hajónak orrában mind a' két fülünkre egy-aránt aluzunk, és még akkor is, midőn az ISTEN' Haragjának harfogó félvezei e' Világ' szerelmének tengerét fel-háborítják, ugyan bátran mély álomban hevervén nyugozunk; míg nem oztán maga a' mi Életünknek romladozott Hajótskájának ama' Fő Gubernatora, a' JÉ'SUS, mint egy minket felébreztvén, azt kiáltja: *Mi dolog te nagy allható? Kelj-fel már most, és kiáltás a'te ISTENhez, hogy meg-tartsd-él.* (Jón. I. 6.) És nintsen is Szerelmefim! már akármelly kísértetek között egy bátrabb menedék-helye a' fegény bünös Embernek, mint a' Könyörgés; mert ennek bizonyosságára tsak a' ti Lelketeket hívom én bizonyságúl: *Hányfor* meg-nem esett az, hogy ha fívetekben ez vagy amaz keserőségekkel érdekeltetve vóltatok, mind annyifor; ha az ISTENhez fívetek' tellyes indulatjából kiáltottatok, üres válaftal az ISTEN' Kegyelmeiségének Királyi Udvarától vízfá nem jöttetek? *Hányfor* meg-nem esett az, hogy a' sok nyomorúságoknak mint egy tárgyúl ki-vóltatok tétettetve: de ha mind annyifor, kivált a' közönséges Gyülekezetekben, fíveteknek tellyes indulatjából a' meg-fabadításért könyörögtetek, valósággal fívetekben vígaftalást-is vettetek, és sokfor a' mint a' Deákok mondják: *Ubi deficiebat auxilium Humanum, ibi incipiebat Divinum; A' bol nyaka fakadott minden Emberi segítségnek, ottan elő-állott mellettetek az ISTENi segítség?* *Hányfor* meg-nem esett az, hogy a' fok kedvetlen kesergettetések, és a' ti nyomorúságitokat nevető El-lenségitek.

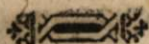

Ellenségeknek titeket háborító *insultatio* jök, fízetekben ti-
teket annyira el-is bádgyasztott; hogy már mint egy a'
bofzú-állásra fel-is gerjedtetek, és ti is mintegy trómfot
üzni a' titeket méltatlanul kesergető Ellenségeken kí-
vántatok: De ha mindannyifor, kivált a' buzgó könyör-
gés mellett, ide az ISTENnek Házában bé-jöttetek; bi-
zony itt fokfor a' KRISTUS' Szolgainak tanításaikból olyan
Lelketekig bé-hatító főkat hallottatok, hogy a' kik az e-
lőtt az ISTENnek Házában, mint a' keserűség miatt
meg-búsult és bofzú-állásra igyekező oroflánok úgy jöt-
tetek; innen mint éppen meg-meg annyi felid, jámbor,
alázatos bárányok, úgy mentetek-ki? *Miért* hánykodnál,
miért nűghatatlankodnál hát magadban olyan igen óh
fokféle nyomorúságokkal érdekeltetett Kerefityén Lélek?
Imé előtted vagyon a' Jákóbnak az a' ditsőséges *Lajtor-
jája*, vagy inkább, *gráditsos Palotája*, a' Könyörgés, a' mel-
lyel egyenesen mindannyifor fel-mehet a' te ISTENed-
nek eleiben, és onnan a' vigasztalást ki-hozhatod magadnak!
Imé kezekben vagyon mindennyifor az Imádságnak az
a' hathatós *pörölyje*, a' mellyel zörgethet a' mind addig a'
Kegyelemnek Ajtaján, míg az fámódra meg-nyitratik te-
néked, míg onnan a' bánat helyében örömmel kenetje adat-
tatik tenéked, és ditséretnek palástja a' keserves Lélek hely-
jébe! É'sa. LXI: 3. *Dánielnek* Könyörgése meg-tsele-
kedhetette azt, hogy az éhező oroflánoknak fájokat bé-dűg-
hatta: Oh vallyon hát a' te ISTENhez fel-nyújtott fíves
Könyörgésed meg-nem tselekedhetné-e azt, hogy a' té-
gedet híredben 's nevedben elevenen el-nyelni kívánó
Ellenségednek káromló fájokat bé-dűgja, zabolán tartsa?
Sidráknak, Misáknak, Abednegónak Könyörgéseik meg-tsele-
kedhették azt, hogy azzal az égő tüzes kementzének
lángját meg-ólthatták: Oh hát vallyon a' te ISTENedhez
fel-nyúj-

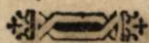

fel-nyújtott Éives Könörgésed még ma-is meg-nem tselekedhetné-é azt, hogy a' te ellened ki-rendelt üldözéseknek tüzet meg-óltsa, meg-tsendesítse? A' *JÉ'SUS Tá-nítványinak* JÉ'SUShoz lett kiáltások, nyújtott esedezések meg-tselekedhették azt; hogy a' tengernek fennyen hánykodó hajjait le-tsendesíthették: Oh vallyon hát a' te ISTENedhez még ma-is fel-nyújtott Éives Könörgésed, meg-nem tselekedhetné-é azt, hogy azoknak a' sokféle Világi nyomorúságoknak, és keferüségeknek terhes *procel-lait*, féltvezeit, a' mellyek ottan-ottan a' te Életednek romladozott Hajótskáját *impetálják*; le-ültesse, le-tsilapítsa? *Illyésnek* Könörgése meg-tselekedhetné azt, hogy az Egeknek bé-záróltatott tsatornáit meg-nyithatta: Oh vallyon hát a' te még ma-is ISTENedhez fel-nyújtott Éives Könörgésed nem tselekedhetné-é azt, hogy az Egekből te reád az ISTEN' Áldásának Harmatját és bövséges Esőjét le-fállítaná? *Hívjad* csak *segítségül a' te nyomorúságodnak idején* Ötet, mert a' mint meg-ígerte, *meg-fabadít tégedet és te dítöited Ötet.* 'Sólt. L: 15.

Ha azért K. K. tudni kívánjátok: Mit tiltott és tilalmazott legyen tehát az ISTENnek *Scholájában* fel-neveltetett Embertől a' É: Dávid, mikor a' maga példájában az ISTENnek előtte való Hallgatást, *Meg-némúlást* annyira javallotta? Nem egyebet, (hogy a' dologot rövideden ki-mondjam,) hanem az ISTENnek bennünket fújtoló, és sokszor csak a' mi Hitünket 's hozzája való fzeretétünket próbáló Vefzeje alatt való vakmerő pántolódást: melly fzerént sokan, midőn nyomorúságokkal illetetnek, mindannyiszor arról nem gondolkodnak: hogy hát ha ők azokat a' nyomorúságokat a' magok tulajdon bűneikkel mint egy ugyan két kézt húzták az Egekből magokra? hanem csak azon pántolodnak, hogy ők az ISTENTől sokféle

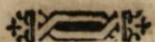

féle nyomorúságokkal; ez vagy amaz betegségekkel, ez vagy amaz kár-vallásokkal, ez vagy amaz méltatlan gyalázatokkal látogattnának: És kivált, midőn másoknak Világi szerentséjeket 's boldogságokat el-zenlélik, azon, nem lehet ki-bezéllenem, melly felettébb igen nyúghatatlanokdjanak, hogy ök-is azoknál gonoszabbak nem volnának, azok az Emberek-is ö náloknál nem kegyesebbek, sőt talám sokszor bűnösebbek; Még is mindazáltal mi volna az oka, hogy azok jó egészségben élnének, vénséget érnének, és az ISTENnek veséjeje nem volna ö rajtok? Mi volna az oka, hogy azoknak házok mindenkor békeféséges volna a' félelemtől? Mi volna az oka, hogy az ö apró fiaikat, mint a' fereg juhokat, úgy botsátának-ki, és az ö Magzatjaik tántzolnának: Ragadnák a' dobot és a' begedűt, és az orgonának zengésének örülnének: Tsak a' jóban vinnék véghez az ö napjaikat? a' mint a' Szent Jób Pátriárka, addig míg az ISTEN' Kegyelmenek Sanctuáriumában be-tekintetett volna, szólott vala, m. n. v. Könyve XXI-dik R. Boldog ISTEN! Hát ha még ezek az Emberek Oroflánoknak ver-mében való bévettetéssel fenyegettetnének, mint a' Dániel? Dán. VI. Hát ha, mint régentéu ama' 3 'Sidó Ifjaknak, ezeknek is fámokra bé-gyújtatnék a' Nabugodonozornak égő tüzes kementzéje? Dán. III. Hát ha ezek az Emberek, mint Illyés, pufztakról pufztákra bújdosni, és barlangokban múlatozni kényszerítettetnének? 1 Kir. XVII. XIX. Hát ha ezek az Emberek, mint Sz. Pál, többnyire fáradtságban és nyomorúságban; vígyázásokban, éhségben és fómjúságban; bñjtölésekben; hidegségben és meztelenségben volnának? 2 Kór. XI. Bizony nem tsak azt tselekednék, hogy a' magok Életeket meg-útván mintegy az Illyés Próféta-
val együtt, nagy panaszolkodással ISTENTől balállokat kíván-
nák; (mert hogy minden panaszolkodásra ugyan fájokat

füntelen bé-kótsolva tartsák, azt töllök éppen nem *prae-*
tendálhatjuk :) Hanem e' felett, inkább az ISTENi Gond-
viselesnek útáiban gántoskodnának; mintha ez ezen a'
Világon a' jó életet és a' keferüséget nem éppen egyen-
lő igazsággal oltogatná az Embereknek: Sőt inkább, a'
mint e' Világ fzerint okoskodó Embert hozza-bé állani
a' Bölts Prédikátor, *tsak ugyan az esnek a' jókon a' mi a'*
gonofokon; tsak azon egy fferentsége volna az igaznak és a'
gonofnak; tiftának és tiftátalannak; mind annak a' ki áldo-
zik, mind a' ki nem áldozik; úgy a' jónak mint a' bünyösnek;
az esküvőnek úgy, mint a' ki betsülli az esküvést Préd. IX:
4. És ez az a' pántolódás már az Szerelmesim! mellyet
a' Sz. Dávid olly forgalmatoson magától el-távoztatott,
midön inkább az ISTENnek látogató Keze alatt azt mon-
dotta: *Meg-némülök URam, és nem nyitom-meg fámam.* Mi-
ért? Okát adja, mellyet rövideden a' Letzkének

II-dik RÉSZÉBEN világosítsunk: *Mert Te tselekedted.* Ne
gondoljátok pedig Atyámiai! mintha midön a' Sz. Dávid
már most az ő ISTEN' Országja előtt való *Meg-némülésának*
azt az okát adta: *Meg-némülök - - mert te tselekedted,* az-
zal az ISTENnek ollyatén Hatalmat, vagy inkább igaz
nevezet fzerint, ollyatén nagy és éppen *Despotica Aufto-*
ritast tulajdonított volna, melly fzerént az ISTEN, a' mint
a' régi *Scholasticusok* igen helytelenül gondolkodtanak vala,
még a' leg-ártatlanabb Embert-is, még a' leg-igazabb Em-
bert-is, ha ő Felségének úgy tetfzenék (: tsak azért, hogy
a' maga Teremtett-állatin való fhabados Uralkodását ez
által-is meg-mútathatná :) meg-büntethetné és örökösön el-
vezfthetné: *Bizony* valamiképen, hogy ha e' Földről fo-
ha femmi gözölgések és *exhalatiok* az Egekben fel-nem e-
melkednének, úgy soha mennydörgések és villámások az
Égben nem is lennének: Igy fztén, ha soha femmi bü-
neinknek

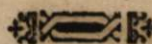
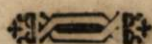

neinknek fellegei e' Földről az ISTEN' Kegyelmének Egére fel-nem emelkednének, el-hidjétek, soha az ISTEN' Itéletinek terhes Fellegei a' mi Fejeink felett meg-fem tsattannának. Hanem ezen fzaivaival a' Sz. Dávid jelenteni azt akarta, hogy mikor az ISTEN' *Scholarjában* tanúlt Ember nyomorúsággal látogattatik, nem fűkség, hogy az ISTENnek ötet fűjtoló páltzáját mardosza, és az ellen zúgolódjék; meg-gondolván, hogy mind ezeket ő véle egy ollyatén Mennyei Felség tselekezi, a' ki még akkor-is, midön az Emberre nyomorúságokat botsát, *Igazán* tselekezik. 2. még akkor-is, midön az Emberre nyomorúságokat botsát, *Irgalmából* tselekezik. 3. még akkor-is, midön az Emberre nyomorúságokat botsát, *Böltsen* tselekezik. Vegyük-fel mind a' hármat.

1. azt mondam, hogy az ISTEN, még akkor-is midön az Emberre nyomorúságokat botsát, *Igazán* tselekezik; mert a' mint *Ábrahám Patriárka* mondja *vala: Avagy az egész Világnak Itéző-Bírája nem tselekednék-e igazságot?* 1 Mós. XVIII: 25. És hogy már én most ezt a' dolgot veletek jobban meg-értessem: Imé mindjárt a' bűnös Embernek e' dolog felől az ő ISTEN' Utaiban való gántsoskodáit előtökben adom, hogy ezekkel az ő balgatagságát nyilvánban meg-érthessétek. Tudnillik, elő-áll itt, a' bűnös Ember, és *vagy* azon zúgolódik, hogy az ő büntetései fokkal terhefőbbek légyenek az ő bűneinél, és hogy ő tellyességgel nem egyeztetheti-meg azt az ISTEN' Igazságával, hogy ő olly kitsiny bűneiért mindjárt az ISTENTől ollyan terhes és alig fzenvedhető büntetésekkel látogattassék; *mint* éppen a' gyilkos Kain mondja *vala* az ötet vérengező gyilkosságaért tellyes Életében vándorlásra sententziázott ISTENének: URam! *nagyobb az én büntetésem, hogy-nem mint én azt el-hordozhatnám,* 1 Mós. IV. 13.

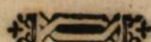
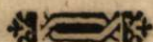

Vagy pedig azon zúgolódik, hogy mivel ő nem éppen minden Embereknél bünösebb, sőt máfok ő nállánál gonoszabbak; éppen nem égyeztetheti ő azt meg az ISTENnek Igazságával, hogy még-is önyomorúságokat szenvedjen, amazok pedig minden jókkal 's örömmel bővölködjének. *De* mit gondolsz te, hogy az *Első* nehézséget mindjárt el-igazítsam, óh fegény nyavalyás büns Ember! Bizony, ha te valóban esmérhetnéd a' te ISTENellen véghez-vitt bünödnök gonofságát: *Ha* te vóltaképen Lelkedre vennéd azt a' főrnü batorságnak vezedelmes vóltát, melly fzerint a' büns Ember, egy Földnek hitván, alá-való, el-vettetett por 's hammú férge, az ellen az ő Teremtő ISTENE ellen, a' kinek Segedelve nélkül egy fzem-pillantásig-is fenn nem állhatna, az ellen az ő Teremtő ISTENE ellen, mondom, fejét fel-emelni méréli: *Ha* te vóltaképen azt Lelkedre vennéd, hogy mikor vétkezel, mind annyiszor a' Teremtő ISTENT mint egy az ő ISTENSégének Királyi Székiből le-tafizítani, és annak helyében a' te Testi Gyönyörűségednek Bálványját helyheztetni kívánnád: *Ha* te vóltaképen Lelkedre vennéd, hogy te valahányfórt vétkezel, mind annyifórt nem az ISTENnek Ditsőségére, hanem a' te Testi Gyönyörűséged' Bálványjának tífzeletére tselekedzel mindeneket: *Bizony* nem hogy az ISTENnek sújtoló vezéfejét mardosni kívánnád, hanem inkább ő előtte nagy alázatossággal leborulván, azt mondanád: *Meg-némúlók URam, és nem nyitom-meg fámat, mert te tselekedted!* A' *Második* nehézségnek pedig meg-fejtésére Szerelmem! fűntelen elméitekben forgassátok; hogy koránt sem lehet minékünk az ISTEN Gondviselésének félefen ki-terjedett határát tsak éppen e' Földi Életnek keskeny határai közzé fűóritanunk; mert ennek a' Földi Életnek ideje és helye nem egyéb, hanem

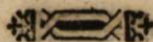

hanem bajvívásnak, gyakoroltatásnak, bújdosásnak és útazásnak ideje és helye; és a' jöendő Élet léfzen oltán jutalomnak vagy büntetésnek, örök nyúgodalomnak vagy örök gyötremnek, örökös Hazának vagy örökös kínoztatásnak, örökös tsendes rév-partnak vagy örök hajó-törésnek ideje és helye: Vétkeznénk tehát felettébb igen nagy mértékben, ha addig, míg a' baj-vívásnak és az ISTENi Hozfú-térésnek ideje tart, végső sententziát mondanánk egyről-egyig mind azokról, a' kik ez Életben Jóknak és Kegyefeknek láttatnak lenni; úgy fíntén azokról is, a' kik másoktól gonofoknak tartatnak lenni: Mert ezt a' végső sententziát tsak akkor illik oltán mondanunk, a' mikor amaz igaz Ítéő és Jutalom oltó Fő-Bíró, az ISTEN, azoknak, a' kik valósággal Jók és Kegyefek, meg-adja az Igazságnak Koronáját, azoknak pedig, a' kik valósággal gonofok, meg-fizet örökké való büntetéssel. Oh melly igen vízfá-fordult és meg-vezett Elme lakozik tehát abban az Emberben, a' ki e' felette igen nagy és felette igen farkalatos dologról, mellytől az Idveség és a' Kárhozat függ, *ante clarum et distinctum rei perceptionem fert iudicium*, a' világos és meg-külömböztetett esméret előtt tézen ítéletet! Az ilyen Ember, a' dolognak kezdetét annak végével öfve-zavarja; ámbár ne tudja is még, mi légyen a' dolognak vége.

2. azt mondám, hogy az ISTEN még azt-is, midőn az Emberre nyomorúságokat botsát, *Irgalmából* tselekezi. Nem tsak azért, hogy soha az ISTEN minket érdemünk ferint nem büntet; hanem kiváltképen azért, mert mikor az ISTEN mi reánk ebben az Életben nyomorúságokat botsát, azt azért tselekezi, hogy mivel ama' Menyeyi Jérú'sálemben *semmi meg-feritéztetett bé-nem mohet*, (Jel. XXI: 27.) mi pedig a' bűnnök minden maradványi-

tól ebben a' Világi Életben üresek nem lehetünk, tehát az efféle nyomorúságoknak tüze által, mint éppen az Ötves az aranyat, a' bűnnek minden salakjától meg-tisztítson: *Es* nem tudom, olvaftatok-é, a' mit némelyek ama' Napkeleti Nemzetségeknél közönséges, 's *Pálma-fának* gyümölséből kézfittetni szokott Itálnak neméről fel jegyzettek? Hogy ha ez Nappal, míg a' Napnak melegítő sugárai fenn-tartanak, nyomattatik-ki; mentől hamarabb meg-etzetesedik, 's meg-romolhat: De ha éjtzakának idején kézfittetik; úgy igen kedves 's válogatott édeségű Itala lézen; és a' maga édeségét változás nélkül meg-is tartja. *Igy* gondolkozzatok Édes Atyámfiai! ti-is erről a' dologról: Addig, míg ennek a' Világi Élet' Szerelmének Napja melegít, világosít bennünket; bizony minden Jó-tselekedetünknek, Kegyességünknek, ISTENben vetett Hitünknek 's Reménységünknek édesége igen könnyen meg-etzetefedhetik, meg-változhatnak; és ennek a' Világi Élet' tsalárd Napjának melegítő sugárai, a' mi Kegyességünket igen könnyen *evaporál*hatják, ki-gőzölgöztethetik belöllünk: De ha olykor a' nyomorúságoknak éjtzakája következik-el mi hozzánk, újjabban mindjárt a' mi Kegyességünk elébbeni édeségét vízfűz-férzi magának, és már ekkor a' meg-változástól nem-is félthetjük: *Sőt* hogy meg-valjam, én bizony Szerelmesim! Soha titeket az ISTEN' Kegyelmének boldog tsillaga alatt fülettetteknek lenni nem gondolnálak, ha soha sem egyfzer, sem másfzor nyomorúságot ebben az Életben nem szenvednétek: Ezért mondja vala azt a' 'Sidókhöz küldött Levélnek Irója, a' XII. p. 5. 6. p. *Fiam! meg-ne vedd az URnak dorgálását, és el-ne fáradj Lelkedben, a' midőn dorgáltatol: Mert a' kit feret az UR meg-dorgálja, meg-ostoroz pedig mindent valakit Fiává fogad. És az ISTENnek dorgálásánál én ugyan egy hatha-*

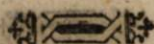
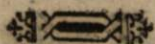
hathatófabb és egyenesebb útát és ezközt az ISTENhez való Meg-térésre, és az ISTENnek Szeretetére nem gondolhatok: mert különben prédikálhatjuk mi eleget előtettek, hogy nielly keferü légyen még a' Szentekben-is, még az ISTENnek leg-kedvesebb Híveiben-is e' Világ' fzerelmének gyümöltse: *Prédikálhatjuk* mi eleget azt előtettek, hogy melly igen vezedelmes légyen az ISTENhez való Meg-térésnek és az ISTEN' Szeretetének halogatása: *Prédikálhatjuk* mi azt eleget előtettek, hogy az ISTEN még a' leg-kedvesebb Híveiben-is soha azt el-nem fzenvedheti, ha igen e' Világ' fzerelmének lopott vizei után ási-toznak. *De* mind addig, míg az URnak dorgálását magatokon nem érzitek, a' mi Intéseinket füleitek mellett tsak el-botsátjátok: Hanem nyomjon-meg tsak már ollykor az ISTENnek sújtoló Keze bennneteket: Vessen-bé tsak egyfzer az ISTEN titeket vóltaképen a' nyomorúságoknak sajtojában: Szorítson-meg tsak az ISTEN egyfzer ugyan valójában titeket a' maga látogató Kezével: *Bizony* mindjárt egész hathatós elevenséggel meg-érzitek, hogy mind azok, a' mellyeket mi tinéktek prédikállottunk, igazak légyenek; és már ekkor fokkal hathatóbb elevenséggel fel indittattok arra, hogy a' titeket sújtoló ISTENnek Keze alatt magatokat meg-aláztván, azt mondjátok: *Meg-némúlok URam, és nem nyitom-meg fátomat, mert te tselekedted!*

3. azt mondám, hogy mikor az ISTEN ebben az Életben az Emberre nyomorúságokat botsát, azt *Bóltsen*-is tselekefzi. T. i. mi igazság fzerint-is többet az ISTENTől nem kívánhatunk, hanem hogy az ISTEN, a' mint a' maga Törvényében el-rendelte, mi velünk ebben az Életben akképen tselekedjék: *Már* pedig ez az ISTEN' Böltseségének egyik változhatatlan Törvénye, hogy az

Embe-

Emberek, akár Kegyefek, akár Hitetlenek légyenek azok, de mind a' *Jót*, mind a' *Gonofét*, az az, mind az *Örömet*, mind a' *Szomorúságot* vélek még ebben az Életben, avagytsak első 'sengéjekre nézve, meg-kóftoltatása: *Illyen Törvényt* pedig vallyon az egész Sz.Írásban hol találunk? Bizony ennek a' Törvénynek fundamentomát egyenesen a' *Jónak és Gonofának tudásának Fájában* (1 Mó's. II: 12.) találhatjuk. Melly fzerint minthogy ezt a' *Gyümölsöt* már egyfzer a' mi Első Atyánk az *Ádám* meg-kóftolta, és ez által, mi légyen a' *Jó* és a' *Gonof*, eléggé meg-tanulta 's *experialta*: Innen az ISTEN' Böltsefségének Szentsége kívánja azt, hogy az *Ádám*nak Maradékai is mind egyről-egyig még ebben a' Világi Életben, mi légyen a' *Jó* és a' *Gonof*, *experialhassák* 's meg tanulhassák: Már pedig vegyéték-fel: Ha a' Hitetlenek mind végig tsak bódogtalanságban élnének ezen a' Világon; innen soha a' *Jónak*, az az, az *Örömnek* 's *békességes Életnek*, még tsak gyümölsét-is meg nem kóftolhatnák: Ha pedig ellenben a' Hívek mind végig tsak a' bódogságban élnének; soha úgy a' *Gonofnak*, az az, a' *Nyomorúságnak* Fájának gyümölsét meg sem kóftolhatnák; és így oztán Jövendőben ama' Mennyei örömet annál kevésbé érezhetnék, mellyet az ISTEN kézfített az Ötet fzeretőknek: T. i. mert ha fíntén, a' mint mondám, ez az ISTEN' Böltsefségének *egyik* változhatatlan Törvénye, hogy közönségesen minden fémély válogatás nélkül az Emberek, akár Hívek, akár Hitetlenek légyenek azok, még ebben a' Világi Életben mind a' *Jót*, mind a' *Gonofét*, az az, mind az *Örömet*, mind a' *Szomorúságot*, miben áljon, avagytsak első 'sengéjekre nézve, meg kóftolnák: *Másik* változhatatlan Törvénye mindazáltal ennek az ISTEN' Böltsefségének az, hogy ugyan-tsak, mind a' Híveknek *fzomorúságok* és *örömök*,
mind

mind pedig a' Hitetleneknek örömek és szomorúságok között való egyenes és *exacta proportio* csak azon az Utolsó Napon vitettségük teljes tökéletességre, a' mellyen megfizet amaz Igaz Itélő-Bíró mindeneknek a' szerint, a' mit a' Testben tselekedett, jót avagy gonoszt. 2 Kór. V. 10.

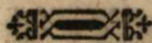
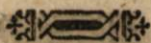
De legyen elég ez eddig a' fel-vett Letzkének világosítására, a' mellyekből már most, hogy ebben-is a' közönséges fokázt meg-tartsuk,

T U D O M Á N Y gyanánt meg-tarthatjuk.

Nehéz ugyan, az igaz, a' fegény nyaralyás bűnös Embernek, hogy az ötet érdeklő terhes kísértetek között, fáját soha még csak leg-kisfebb panaszkodásra-is meg-ne nyissa: Meglehet mindazáltal az mind-enyiker-is, hogy a' maga tehetetlenségét meg-esmérvén, buzgó főháfkodásaival, ISTENnek az ötet nyomorúságai között vigasztaló, erősítő, és tsendesítő Kegyelemért esedezzék: a' ki ő néki ne engedje, hogy valamiképen az ISTEN és az ISTENi Gondviselésnek bős és fent Utai ellen zúgolódásra békételenül ki-fokadjon, hanem inkább reménységét, bizodalmat ekkor-is a' kegyes lelkü Dáviddal együtt csak az egy ISTENben helybeztetvén, az ötet sújtoló Hitét, 's Reménységét próbáló ISTENének nagy alázatossággal azt mondja: Uram! minden bizodalmam te benned vagyon; Meg-némúlok, és nem nyitom-meg fájamat, mert te tselekedted!

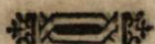
Foly e' Tudománynak Igazsága a' Letzkéből, és annak eddig elő-adott Magyarázatjából; mellyet, minthogy az eddig el-mondottakból magának elég világosságot vézen, tovább nem világosítok, hanem inkább hátra lévő kevés szavaimat ti hozzátok fordítom.

Magatok tudhatjátok Édes Szerető Atyámfiai! mi történt legyen amaz Egyiptomból az ISTEN' Hatalmas Karjának ereje által ki-hozatott Izrael' Népén. Ez az háládatlan Nép csak hamar, hogy az Egyiptomnak Földéből ki-

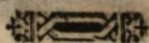

szabadult volna, mindjárt el-felejtkezék az ISTENnek velle
közlött Kegyelmeről, és a' Veres Tengernél félvén, hogy
*Ezavá*tól majd el-nyomattatik, zúgolódik vala: *Azután* tsak
hamar a' Pufztában, a' Kenyérnek nem léteért zúgolódik
vala: *Azután* tsak hamar ugyan ott a' Pufztában a' víznek
szükségeért zúgolódik vala: *Azután* tsak hamat ugyan ott
a' Pufztában, a' Mannának ételében meg-tsömörölvén, a'
Húsért zúgolódik, és az Egyiptomi pár-hagymákra, din-
nyékre, ugorkákra, és kivált fazék húfaira víz-fa-kivánko-
zik vala: *Azután* vízont tsak hamar ugyan ott a' pufztában
a' keferü víznek nem ihatásaért zúgolódik vala: *Azután*
vízont tsak hamar ugyan ott a' pufztában, hogy az ő né-
kiek ígértetett Kanaán' Földének erős Lakosiról, Oriási-
ról, az annak a' Földnek kémlelőitől hamis *relatiót* értett
vólna; zúgolódik és Egyiptomban víz-fa-menni kívánko-
zik vala. Mi lön ennek az ő fok békételenségének, zú-
golódásának vége? Az, hogy tsak egyik-is a' közzül a'
Nemzetség közzül, a' melly Egyiptomból ki-hozatott va-
la, a' Kanaánnak Földébe bé-nem mehetett. (: 1 Mó's.
XIV: 21-23.) Meg-lásátok azért ti-is Szerelmefim! hogy
mivel mind addig, míg ama' ti nemes Hartzotokat meg-
hartzolhatjátok, bizony fok-féle keferüségekkel, nyomo-
rúságokkal kellett küzködnetek tinéktek; ti-is valamiké-
pen az ISTEN ellen ne békételenkedjete; az ISTEN-
nek titeket ollykor sújtoló és Hiteteket próbáló veszejé-
t ne mardossátok, hogy valamiképen ti-is oltán ama' Men-
nyei Kanaánból ki-ne rekeztetsétek. Ugy vagyon, látok
én már most ti közöttetek ebben a' Gyülekezetben fok
keferüség miatt le-tsüggedett Fejeket: Látok fok fe-
meikből meg-szünés nélkül ki-tsorduló keferves köny-hulla-
tásokkal áztatott fomorú Ortzákat: Látok fok *semeiket*
tsak nem egészen *köny-hullatásoknak kút-sejeivé* változtatott

Férő

*Jeremiásfokat: (: Jér. IX: 1.) Látok fok foházkodásaikban el-fáradott, nyofolyajokat köny-bíullatásukkal ástató Kegyes Dávidokat: (: Solt. VI: 7.) Látok fok magzatjaikurán esdek-lő, 's vígafatalást bé-venni nem igen akaró keserves fivü Rák-beleket: (Jér. XXXI: 15.) Látok fok tsendsegtől meg-fok-tatott, a' nyomorúságok miatt nem nyúgható ISTENT-felő Jó-bokat. (Jób III: 26.) Látok fok Mindenbatótól keserűséggel illetett Özvegysegre maradt Naómikat. (Ruth. I: 20.) És sírjatok ugyan bátorsággal, keseregjeteik óh meg kesere-dett Lelkek! tsak hogy úgy sírjatok, hogy valamiképen a' Békeféliges-tűrésnek arany zaboláját meg-ne tági-tsátok: Sőt inkább még az Orofánoknak vermekben-is a' Dániellel együtt; a' Kisérteteknek égő tüzes kementzé-jében-is Sidrakkal, Misákkal, és Abednégóval együtt; a' nyomorúságoknak ó Kútjában-is Jó'sef Patriárkával együtt tsak az egy ISTENben reményeteket: Tudjátok nagyobbára közönségesen az Embereket mit tselekeznének? Mikor valami ollyas különös nyomorúságoktól környül-vétnének: akkor vagy valamelly bölts tanáts adó Jó-akaróikkal *consultalod*-nak; vagy azokból való fel-fabadittatások végett különös Jó Barátokat fereznek magoknak; vagy a' Nagy Embe-reknek *protectio*jok alá folyamodnak; vagy pedig egyéb külömb-külobb féle útakat, eszközoeket keresnek a' fza-badúlásra magoknak: És az efféle külső eszközökkel való éléstől nem-is kívánnálak én el-fakasztani titeket: tsak hogy mindannyifor inkább ti-is a' Dáviddal együtt azt mondani el-ne felejténetek: „Azért már most mit tseleked-
„jem? URam, minden bizodalomom te benned vagyon! És ha
„fintén ollykor külömb-külobb féle nyomorúságokat bo-
„tsátasz is én reám: Ha most Világi Életemnek véres ve-
„rejtékével keresett vagyonkáimból ki-fordítasz is enge-
„met: Ha most Szerermes Házas-Társamat a' kit az én*

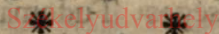
„Lelkem leg-jóbban kedvell vala; Atyámat, Anyámat,
 „Gyermekeimet, a' kiket holtom után árvaságra mara-
 „dott Háznak özlopinak lenni gondoltam volna, a' fo-
 „morú Halál által el-véfed-is előllem: *Ha most fegény-*
 „séggel, hófzás betegséggel, vagy Ellenségeimnek mel-
 „tatlanul engemet káromló gyalázatjokkal érdekelt:
 „Még-is azért én csak te benned bízom: Szeretem még-
 „is a' te Ditsőségedet: szeretem a' te Igazságodat: fe-
 „retem a' te Törvényedet: Nintsen még-is énnékem ked-
 „vesebb a' te Kegyelmeiségednél: Nintsen előttem drá-
 „gább dolog a' te Ditsőségednél: Nintsen előttem meg-
 „sérthetetlenebb méltóság a' te fent Törvényednél: És
 „nintsen én előttem gyönyörösebb dolog a' te néked
 „való fölgálatnál,,

Régentén ama' vénségében már igen meg-homályoso-
 dott zemü *P'sák* Pátriárka, az ő Kezeinek tapogatófival
 meg-akarván az ő kissebbik Fiát *Jákóbot* próbálni, ha val-
 lyon ő volna-e az ő *Első-füldött* fia, avagy nem? így fölla
 Jákóbnak: *Fer ide, hadd tapogassalak-meg tégedet édes fiam,*
hate te vagy-e az én fiam, avagy nem? (1 Mó's. XXVII: 21.)
 Imé zemléljétek Édes Atyámfiak! Hiteteknek lelki zemel-
 vel, mintha ugyan mostan le-fállott volna mi közinkben
 az ISTEN, és minket magához föllitván egyen-egyen ezt
 mondaná minékünk: „Jövel ide hadd tapogassalak-meg
 „tégedet Atyai Kezeimmal, én igaz Hívem! Melegek u-
 „gyan azok, de olykor azoknak hevet sütő erejeket el-
 „kelletik fenvedned, mert ebből esmértetel-meg az én A-
 „tyai Kegyelmemre fel-vett Fiamnak és Leányomnak
 „lenni,, Oh vallyon ki-vólna, a' ki már most egész ö-
 römmel *Sámuellal* együtt mi közzülünk az ISTENnek ezt
 ne mondaná: *Szólj URam, mert jól ballja a' te Szólgád 's*
Szolgáló Leányod! És óh vallyon ki-vólna az ő JÉ'SUSsát

igazán

igazán fzeretök közzül, a' ki egész kézséggel azt ne mivelné, a' mit régentén ama' Tudós *Justus Lipsius* tselekedett? a' ki noha nagyra betsülte légyen-is Életében a' *Stoica Philosophiat*; még-is mindazáltal mikor halálos ágyában arra intetnék egy kedves barátjától, hogy keresne vigasztalást magának a' *Stoica Philosophiából*, mint a' Békeséges-türesnek igen gazdag Patikájából; akkor mindjárt ellenben fel-kialtott, és ezt mondotta: *Domine JESU, da mihi Christianam Patientiam! URam JÉSUS adj énnékem Kereftyéni Békeséges-türest!* Valamennyifér azért Kedves és a' KRISTUSban Szerelmes Atyámfiai! az ISTEN' Atyai Szeretetének, a' mi Hitünknek állhatatosságát próbáló Vefzejével sújtoltatunk: Valamennyifér fíveinket éles tör módjára álrál-ható keferüségekkel illetetünk, kiáltsuk azt meg-keseredett, de igaz hittel buzgó fívből e' mi Hitünk' Ditsőséges Fejedelmének: *URam JÉSUS, adj énnékem igaz Kereftyéni Békeséges-türest!*

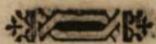
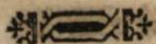

De ne vitáfsuk többé ezt a' dólgot: Szemléljétek közelebből már velem együtt az ISTEN' Akaratjában megnyúgovó Kereftyén Férjfiúnak példáját, e' Gyázos Korporsóban meg-hidegedett tetemeire nézve ugyan bé-fál-littatott, de bódlog Lelkére nézve azoknak az ISTEN' Templomában fólgláló Lelkeknek tárfaságokban, a'kiknek el-töröltt immár ISTEN az ő femeikről minden köny-húllatást, (Jel. VII: 17.) bé-fogadtatott igaz és valóságos Kereftyén Férjfiúban, *Néh. Tíft.* és *Nemz. PALDI ISTVÁN* Urában: A' ki-is vette vala Világi Életének fázmazását e' mostan folyó *Seculumnak 17-dik* Eftendejében, ugyan iten Kolo'sváratt lakó tífzefséges rendü Szüléktől: Édes Atyjától ugyan *Néh. Nemzetes PÁLDI SZÉKELY BALÁS* Uramtól: Édes Anyjától pedig *Néh. Nemz. KÜS ANNA*

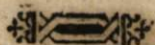

Affzonytól; Néb. Nemz. KÜS FERENTZ Uramnak, Éle-
 tében I. RÁKOTZI GYÖRGY Fejedelem' Fő Lovász Mes-
 terének, és Néb. Nemz. TELEGDÍ SÁRA Affzonynak,
 Kedves Leányoktól: Születtetvén ez ő Kedves Gyerme-
 kek ő nékiek igen nagy és éppen különös örömökre, Há-
 zafsági Életeknek nem előbb sem későbbre, hanem éppen
 XL-dik Eftendejében, sem az előtt, sem aztán több Gyer-
 mekek nem-is lévén ő nékik: Mínekutánna pedig, ez
 á. é. Férjfiú Édes Szüléinek dajkálkodásaik alatt annyira
 fel-neveltetett volna, hogy már a' maga Oskolai tanuló-
 sáit el-kezdhetné, bé-hozaték mindjárt ezen miközöttünk
 mind eddig-is ISTEN' Kegyelmeiségéből szépen virágzó Ko-
 lo'sv. Ref. Nemes Collegiumban: És itten tsak rövid idő alatt
 már az akkor ő benne szépen ki-tetfzett serénységével, a'
 Classisokban taníttatni szokott Tudományokat el-végezvé,
 végre 1754-dik Eftendőben a' *Togatus* Ifjaknak Seregében-
 is bé-állittaték: Az holott 6. Eftendők alatt, igaz ugyan,
 hogy minden Tízteséses Tudományoknak tanulófokban
 magát szorgalmason gyakorolja vala: De minthogy az
 ISTEN ötet, éppen mint egy valóságos Magyar *Besaléelt*
 különösön hívta vala amaz igazán *Divinum inventumra*,
 ama' nemes meg-betsülhetetlen Mesterségre, a' *Typogra-*
phiára: Innen már még ez Hazában a' vala néki tellyes
 fándéka, miképen magát a' *Typographiában*, és minden
 ehez több egyéb tartozó nehéz Mesterségekben jövődö-
 ben egész erőben *perficiálbatná*: És ugyan ezen fándéká-
 nak mentől boldogabbúl leendő el-érésére, magát oltán
 arra-is vevé, hogy mind különös Jó-akaróinak's *Patromus-*
sinak tanátsokból, mind pedig nevezetesebben az Erdélyi
 MÉLT. REF. SUPREMUM CONSISTORIUMnak *Consensus-*
sából, e' mostan folyó *Seculumnak* 41-dik Eftendejében
 ISTENének különös Gondviseelésébe vetett bízodalma alatt,

a' Bel-

a' *Belgiumi* ditsőséges *Academiákra* el-mehetne: Az holott immár 10. Éztendőknek el-folyások alatt minémü különös szorgalmatossággal kívánja vala magát ez az áldott emlékezetű Férjfiú ezekre a' Tudományokra kiváltképen, 's ezek felett pedig egyfeszmind a' *Musikára*-is, *Picturára*, *Tüzi-Mesterségre* el-kézfíteni? Melly fok éjjeli 's nappali nyughatatlanságokat kellett ö néki ezek mellett el-fzenvedni? Melly különös és tölletek alig gondolható nyomorúságokon kellett ö néki ezekért által-menni? Melly fok-féle kísérteteknek 's terhes fzenvedéseknek kellett ö néki ezekért mintegy ugyan tárgyúl ki-tétettetni? Tudja azt kiváltkében az ö ISTEN' Házának 's a' Hazának Javára tzélozó egyenes Lelki-Esméretének Egyetlen-egy leg-fövebb Tudója, az ISTEN: Tudja vala a' maga Lelki-Esmérete: És tudják még ma-is rézf fzerint, e' Hazában azok a' Tiszt. Férjfiak, a' kik ö velle a' Felső-Ország *Academiákban* együtt lakoznak vala, és az ö éjjeli 's nappali keserves füzkségének fzenlélői 's fzanakozói valának: Bizony mind ezek ugyan olly fokak és nehezek valának, hogy hanemha még jó előre ISTEN' Akaratjában megnyugodott Lélekkel fel-rúháztatva nem lett volna, kü-lömben azokat óh melly nehezen *superálhatta* volna! De ellenekben tévé mind ennyifsz azoknak az ö ISTEN' Akaratjában megnyugodott Lelkét, és mind ezeket, tsak hogy jövendőben az ISTEN' Házának 's a' Hazának annál nagyobb elő-menetellel fzolgalhatna, és fok fáradságos munkáinak fzerentsés ki-meneteleket elérhetné, egézf kézséggel és tsudára méltó békefséges-türo Lélekkel el-is fzenvedi vala. A' minthogy, annak az ö Kegyelmes ISTENének, a' kiben annyira bízik és reméni vala, Gondvifélése ötet ebbéli fel-tett fándékában meg-tsallattatni nem-is engedé, mert nem fokára Hazájában lett meg-érkezése után

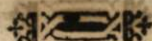
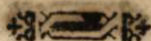

után, u. m. 1754. Eftendőben az Erdélyi MÉLT. REF. SUPREMUM CONSISTORIUMnak tetfzéséből 's akaratjából, ezen Kolo'sv. Ref. Collegiumnak Typographussává tettették: És itten már Nemes Hivatalának egész *dexteritassal* lett folytatásában őt elsőb Eftendeit bé-végezván, ugyan akkor ISTENnek bölts Rendeléséből magát egy-
szer'smind a' páros Életnek-is követésére reá vevé: Vélle vala pedig itten-is az az ő Kegyelmes Gondvifelő ISTENE valósággal, a' Kinek Akaratjában mind eddig-is olly állhatatos Lélekkel meg-nyugodott vala; ez ő ISTENben vetett mindenkori Bizodalmanak egy igen bövséges jutalma lévén az, hogy e' mostan folyó *Seculumnak* 59-dik Eftendejében, az ISTEN' Kintses Tárházának ajtaját felnyitván, ki-nyerheté onnan a' JEHOVÁnak ama' Jó akaratját, eddig el-folyt Életének igen kedves 's szerelmetes, de mostan gyáfos Koporsóját keserves könyveivel áztató 's szomorú Özvegységre jutott Párját, *Nemz. FARKAS KLÁRA* Afzonyt, *Nemes Városunk'* egyik érdemes és hites Tagjának, *Nemz. FARKAS JÁNOS* Uramnak, és *Nemz. MISKOLTZI SÁRA* Afzonymnak kedves és édes Leányokat: Kivel-is el-töltött Házassági Életében óh melly nagy, és minden háborúságot magából ki-rekeztett örömmel fámilálja vala Életének Napjait; abban-is az ISTEN Áldását mutatván ő hozzájuk, mikor az ő tökéletes fere-tettel ékeskedő Házassági Életeket két igen kedves, KLÁRA és 'SU'SÁNNA nevű, de már most édes Atyjoknak halála után az igye-fogyott Árváknak seregében bé-íratott, Magzatokkal-is meg-áldotta: De óh Halandóságnak változást nem esmérhető Törvénye! melly kevés időre határozottatott vala ama' Mennyei Törvény-Éken ez ő Házassági tizta Életeknek együtt lehető folytatása; mert midőn fíntén Házassági Életének 10 *dik* Eftendejét töldö-
gelné,

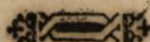
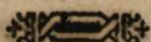

gelné, akkor nem reménlett igen kínos forró Nyavalyában esék, és attól oztán mind addig ostromoltaték, míg ezen folyó 1769. *Eftend. Martius*nak 10-dik Napján, Estvéli 6. és 7. órák között, a' Köz Jónak igen nagy kárára; Szerelmes Házas-Társának és két neveletlen Árváinak elefelejtethetlen zomorúságokra, e' Világból tsendesen kiköltözék; midőn fíntén Házassági Életének, (: a' mint mondám :) 10-dik *Eftendejét*; Nemes Hivatalának 15-dik *Eftendejét*; Világi Életének pedig 52-dik *Eftendejét* el-röltene 's be-végezné.

És a' kinek ha már most az ő Világi Életének kormánya mellett ült drága *Virtus*sait el-femlélem, bizony olly sokak és különösök azok, hogy azokról ditséretefen nem emlékezni nem lehet énnékem; mert hogy már most, a' mellyet eddig-is ő felölle meg-emlittem, Ő néki a' maga Mesterségében való különös és ritka példájú *experientiáját* hozzászon ne-bezéljem, melly fzerint a' kármikor-is nem gondolom, hogy azzal fenkit-is meg-háborítsak, ha ő felölle közönséges helyen azt ki-mondom, hogy mióta ugyan ez az ISTENnek az Emberekkel közlött különös Ajándéka, a' *Typographia*, és az ahoz több meg-kívántató egyéb Tudományoknak Mesterségek *Euro-pában* fel-tamadott; Ő hozzá ugyan fogható ebben a' Magyar Hazában alig; de már feliebb való nem is találta-tott légyen: E' mellet pedig, óh melly gyönyörűséges dolog vala femlélni Ő benne, miképen Ő maga Életének folytatását, mindenkor a' Köz Jónak elő-menetelet munkálódó fzeretnek; a' magát mindenekkel kedveltető Szelidségnek, Alázatosságnak; a' tsalfaságot nem esmérő Barátságnak; a' maga sorsával való meg-elégedésnek; és az egyenes jó Lelki-esméretnek finór mértéke fzerint mindenekben egyengette! Mert mikor tapasztaltad valaha Ő

bene, hogy Ő a' maga Mesterségére nézve ISTENnek véle közlött illy különös ajándékait el-ásni tsalárdúl kívánta volna? Sőt a' Köz-Jónak fzeretetét mindenkor olly szorosan maga előtt hordozza vala, hogy a' maga különös javainak, a' maga *Privatuminak*, a' *Publicumot*, a' közön-séges jót fzüntelen *praeferálja* 's eleibe tézi vala, és fzívének 's Lelkének tellyes öröme azon vala; hogy ha Ő általa egy néhány jó-reménségü Iffjak kézfittetnének, és mintegy ő általa a' Hazának 's az ISTEN' Hazának háf-nára mentől többen fzületetnének: *Mikor* tapafztaltál valaha Ő benne egy Alázatofságnak határán kívül lépett *Ambitiot*, Kevélységet? Sőt ettől a' Pokolbéli Léleknek ifzonyú fajzatjától annyira ifzonyodik vala, hogy ámbár maga az ISTENnek nálla lévő fok szép *talentumait* magában jól esméri 's jól tudja vala; még-is azért inkább magát mindenkor ISTEN 's Emberek előtt tudva lévő Alázatofsággal víselni kívánta; mintha ugyan a' *Bernhardusnak* amaz emlekezetes fzeit el-törölhetetlenül fzívének táblájára fel-írta volna: *Non poteris adscendere, nisi descenderis*; Nem mehet-fel külömben a' Ditsőségnek hal-mára, hanemha előre az Alázatofságnak völgyébe le-botsátkozol: *Mikor* tapafztaltál valaha Ő benne leg-kissebb Felebaráti fzeretettel ellenkező kétfzinséget? Sőt inkább ezt ollyan igen gyomorból útálja vala, hogy ezért fo-ha senkinek-is mi-közzülünk barátságát hízelkedve keresni nem kívánta, hanem a' maga egyenes ártatlan Lelki-esfmeretével inkább másokat a' maga fzeretetére hajtani igyekezik vala; és a' kihez oftán egyfzer barátságát mutatja vala, ahöz magát olly egyenes *fincerita*/sal-is víseli vala, hogy (: óh a' Felebaráti fzeretetnek e' mái Világban ritkán találtatható példája :) nem hogy maga kedves Barátjának, sőt akár-melly Felebarátjának-is híret 's nevét sértegető tsak leg-kissebb

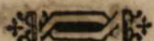
kisfebb rágalmazó fő- is szájából alig hallhattál volna: *Mikor* tapasztaltál valaha Ő benne egy maga farsával megelégedni nem tudó indulatot? Sőt ámbár magában azt jól esmérte vala, hogy az ő benne lévő fok szép hasznos *qualitassaiért* bizony szerentsésebb 's boldogabb időkre méltóbb lett volna: Tud vala mindazáltal még-is mindenkor a' Sz. Pállal együtt *azokkal a' mellyekben* ISTENTől helybezettett, meg-elégedni (Fil. IV: 11.) És tudja vala szívét, elnéjét az ISTENnek Akaratjában olly állhatatoson meg-nyugtadni, hogy ámbár a' benne lévő *talentumok* mindenektől ditséretet és betsületet érdemelhettenek volna inkább; a' helyett mindazáltal ha fíntén sokszor másoktól méltatlan kefergettetésekert szenved vala-is; ditsekedve mondja vala mindannyiszor a' *Dáviddal: URam így-is minden bizodalman te benned vagyon!* Soha szívéből a' Profétának ama' szavait ki-töröltetni nem engedi vala: *Jó az UR azoknak, a kik várják Őtet, a' Léleknek a' melly keresi Őtet: Jó várni és tsendességben lenni az URnak szabeditásáig.* (: Síralm. III: 25. 26.:)

És ilyen fok szép drága, valóságos Keresztényi Virtusokkal ékeskedő Férjedet botsátod-el már ma végképen femeid elöl: Illyen tégedet szerető és tégedet io. Eften. döknek el-folyások alatt soha csak leg-kisfebb befédjével-is meg-fomorítani nem kívánó kedves Férjedet szalasztod-el végképen ölelgető karjaid közzül, Szívedben méllyen meg-keseredett Özvegy! A' kinek ha ugyan Halálán meg-sebbszedett szívet visel; azt én vallyon ugyan miért tsudálnám, és töled ugyan miért tilalmaznám? mert magam szentül hízem, hogy nem botsáthat már egy terhesebb keserüséget az ISTEN ebben az Életben az Emberre, mint mikor őtet a' siralmas Özvegységnek és gyámoltalan Árvaságnak kenyerével és vízával tápláltatja, 's itatja:

Tsak hogy, ha még-is most tégedet arra kérlek, hogy keferiségedet az ISTEN' Irgalmasságában vetett Élő Reménységnek zabolája mérsékelje, akkor úgy hízem az Igazságtól el nem távoztam; mert most ha jó fívvvel 's az ISTEN' Akaratjában meg nyugodott kézséggel ennek a' Mennyei Széktől te hozzád ki küldetett fívorú *Sententiá*-nak alája írf; meg-látod hogy a' Felséges ISTEN-is, minden bizonnyal emlékezetben tartja ezt a' te Leányi Engedelmességedet: És alázzad-meg tsak mostan magadat az ISTENnek tégedet fíjtoló keze alatt a' *David*dal, mondjad azt tsak alázatos Leányi engedelmességgel Ő néki: *Uram, így-is minden bízodalmam tebenned vagyon: Meg-némülök, nem nyitom-meg fíámat, mert te tselekedted!* meg-látod hogy olyan próbát tett ugyan most az ISTEN te rajtad, a' mellynél nagyobbbat alig tehetett volna, fellyebb mind-azáltal meg-vígaftal még tégedet, mint sem azt most fel-gondolhatnád: És ha fíntén ez úttal az ISTEN' Kegyel-mének az a' *fírvétnéke*, a' melly eddig Kedves Férjednek életével *fénylik vala a' te fejed felett kedvedre tenéked* (: Jób. XXIX: 3. :) meg-alútt is: Bizony várjad el Békefséges-tíró lélekkel az URnak fíabadítását, mert ugyan annak az ISTENnek, a' ki eddig *a' te fíffjúságodnak napjaiban veled vala*, és mintegy *a' te útaidat vajjal mosogatja vala*, továbbra-is *társasága meg-marad a' te bajlékodban*. (: Jób. XXIX: 5, 6.) és annak az *hív és könyörölő ISTENnek*, a' ki *nem enged minket fellyebb késértetni, hogy sem a' mint el-fenvedhetnök*: Kegyelmeisége még ezzel a' te reád bo-tsátott késértettel egyetemben *út*at nyit tenéked *a' fíabadításva*. (: 1 Kór. X: 13. :) És ugyan ennek a' Hív és Könyörölő ISTENnek Kegyelmeiben ajánlván már most a' te áldott emlékezetű Férjed tégedet. Imé

Is annakokáért tenéked Élete' eddig való tökéletes hívégü

hívségű Párjának Hozzá viseltetett fzeretetedet közföni, — és gyámoltalan Árvaságra maradt két kised KLÁRA és 'SU'SANNA kedves Leánykáival együtt általam azt kívánja: hogy az a' JEHOVA, a' Ki magát Özvegyeknek, és Árváknak Atyjoknak nevezte, légyen a' ti Özvegységeknek, 's Árvaságtoknak óltalmazója, és minden Jóknak meg-adója: Viseljen ez a' Könyörülő ISTEN, a' ki most keferüséggel illetett, továbbra-is a' maga Örökké-valóságának Karjain, mintegy Béllyeget, titeket: Adja-meg az Izraelnek ISTENe mindenkben a' ti fíveiteknek kívánságát, mellyeket Ö-tőle kértek: Végezetre pedig, minekutánna Pálya-futástokat el-végezitek, a' Ditsőségnek Országában adjon örök nyúgodalmat tinéktek. Ugyan ezen fívének buzgó indulatjával viseltetik

(2.) még Életben lévő kedves Ipja Urához, *Nemz. FARKAS JÁNOS* Uramhoz, Életed' kedves Párjával, *Nemz. MISKOLTZI SÁRA* Azzónnyal együtt, és tinéktek-is, 'snem külömben kedves, *Lép dexteritasú, qualitasú* Gyermekeiteknek, *Nemz. FARKAS ISTVÁN* Uramnak, mint igen kedves Sógor Urának, elméjében viselvén még most-is a' ti Ö-hozzája sok ízben meg-bizonyított fzereteteket, kívánja: hogy míg ugyan ebben az Életben éltek, mind addig a' békeféségnek bövségében gyönyörködhefsék a' ti fívetek; jövendőben pedig amaz örökké tartó Mennyei bődög Hazába vezéreljen-bé az-ISTEN titeket, a' holott többé a' ti Napotok nem fogyatkozik-el, a' ti Hóldotok nem mégyen alá, hanem maga a' JEHOVA léken örökké való világosságtok tinéktek; és a' holott oktan gyf'er'smind minden ti keferüségtek napjainak tökéletesen-is vége szakad. (: É'sa. LX: 19. 20. :) Nem felejtkezík-el

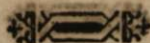
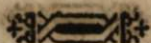
(3.) minden Ö-hozzája igaz fzeretettel viseltetett Atyjafijairól: U. m. nevezetesebben, *Tíft. Tud. SZATHMÁRI*

PAP MIHÁLY Uramról, a' Kolo'svári Ref. *Collegium' Theologiát* tanító ritka tudományú *Professzoráról*, Kedves Házas Társával együtt. Ugy fíntén T. N. SZATHMÁRI SÁRA AÉzőnyről, *Tíft. Med. Doctor* PATAKI SÁMUEL Uramnak, a' Kolo'sv. Ref. *Collegium' Philosophiát* és *Mathesist* tanító nagy böltseiségű *Profess.* Élete Kedves Párjáról: Nem különben T. Nemz. KOLO'SVÁRI SÁRA AÉzőnyről, *Tíft.* BODOKI JOSEF Uramnak, ugyan a' Kolo'sv. Ref. *Collegium' Philologiát* tanító különös tudományú *Professzornak*, Kedves Házas Társáról: És *Tek. Nemz.* SZATHMÁRI PAP 'SIGMOND Uramról, Kolo'svár Várofsának egyik igen érdemes *Oratoráról*, Élete Kedves Párjával együtt: Kivánván fívének tellyes indulatjából tinéktek, hogy nyugodjék-meg a' Seregek' URának ISTENének szépsége Ti rajtatok mind addig-is, míg ama ti Mennyei Hazátokon kívül e' Földön bújdosók léftek: Mikor pedig ez Életnek terhét magatokról le-vetkeztetek, akkor abban az ISTENnek *Templomában* bé-vitettefsetek, az holott a' Bárány, a' ki vagyon a' *Jék'* közepében, a' legeltet titeket, a' vizeknek élő forrásira *vízen* titeket, és *femeitekről* minden köny-búllatást el-is töröl. (Jel. VII: 15, 17.) Meg-emlekezik

(4.) több kedves Atyjafiai között különösön ti róllatok-is: *Tek. N.* KOLO'SVÁRI JOSEF Uram! *Nemz.* KOLO'SVÁRI SÁMUEL Uram, mint kedves Öttse, Életed Kedves Párjával együtt! *Nemz.* KOLO'SVÁRI FERENTZ, 'SIGMOND, és JÁNOS Uramék, mint Vér fzerint való kedves Atyjafiai! És mindnyájan tinéktek kíván hozzú Életet, a' Mennyeknek Országában pedig örök Bóldogságot. Ki-nyitja pedig kiváltképen fívének kívánságát

(5.) Ti-hozzátok óh ISTEN' Házának válogatott Ékeségei, Erdélyi MÉLT. REF. SUPREMUM CONSISTORIUM! És valakik ő néki különös Kegyefségű *Patronus*si valá

valátok; kívánván fívének tellyes indulatjából tinétek: Ruházzon fel továbbra is az ISTEN Mo'sesi erős Hittel, Salamomi Bőltsefséggel, Néhémiási Búzgósággal titeket, hogy ezeket a' Lelki fegyvereket fiúntelenül oldalaitokon viselvé, állhassátok még sok ideig azokkal a' Salamon' ággyas házának őrizetére fel-fegyverkezve az éjtfakának félelmei ellen: (Ének. III: 7. 8.) Végezetre pedig, mint a' kik ama' Mennyből alá-fállott új Férif'sálemnek (Jel. XXI: 2.) meg-meg annyi tündöklő Szövétneki vagytok, abban a' bődög Hazában fogadjon-bé egyről-egyig titeket, az holott éjtfaka nem léken többé, és ti-is Szövétnék vagy a' Napnak világossága nélkül nem fűkölködtek, mert az UR ISTEN világosít meg titeket, és orfágoltok mind örökkön-örökre (Jel. XXII: 5.)

(6.) Titeket szólit már meg óh ISTEN' Jóbb Karjának erős Férjfiái! *réf-kerént e'* Kolo'sv. Ref. Collegiumnak Tíft. Professőrai, *réf-kerént* pedig ezen Kolo'sv. Ref. Eklé'siának Tíftel. Papjai! Kívánván tellyes fívéből e' ti hozzátok mindenkor egyenes, soha semmi tsalfaságot nem esmérő valóságos Atyafiúi fzeretettel viseltetett Kedves Barátotok azt tinétek: Kedvelje az UR ISTEN továbbra is tinétek e' JÉ'SUS drága Vérén váltott Gyülekezetében, és ezen ő gyönyörűséges 's Gondviseléstekre bízott Veteményes Kertében való főlglálatotokat annyira, hogy légyenek ezután-is fiúntelen a' ti derekaitok fel-övedezve, és fšovétnétek meg-gyújtva tinétek; hogy mikor oztán maga az ISTEN' Házának Fejedelme, a' JÉ'SUS meg-jelenéndik, akkor amaz ő UROkat vígyázva váró bődög főlgláknak seregében találatsatok (Luk. XII: 35, 37.) a' kik oztán az ő UROknak örömben bé-botsáttatnak. (Mát. XXV: 21.) Végezetre

(7.) Tinéktek-is mindnyájan, kik az ő utolsó Tíztes-ségének megadására ide gyűltetek, háládatos szívvel kívánja: hogy tiszteljen-meg titeket-is az UR, mind Éltekben 's mind Halálatokban, és jövendőben adjon részt egyen-egyen néktek a' Mennyei Ditsőségben.

Elbatsátlak immár én-is tégedet óh bódog Lélek! Nyúgodjál Testedre nézve a' Földnek gyomrában, Lelkedre nézve pedig ama' Mennyei Seregnek Gyülekezetében vég-nélkül örvendezz, a' kiknek *kezekben vagynak az ISTENnek begehűi, és főlgálnak az ő Templomában* éjjel és nappal: (*Jel. XV: 2.*) És csak éppen addig tartóztatlak e' Gyáfos Hellyen tégedet, míg a' te ISTEN' Házának hasznára 's javára fentelt Életedet szívemre vévén; én-is a' te érdemlett ditséretednek ebben-is fenn-maradására, hallható szóval azt kiáltom, és azzal ez ISTENnek Szent Székiből mindjárt le-is szállok: Adjon az ISTEN te utánad még a' maga **Lelki Izraelének** sok ilyen tanult igaz valóságos Magyar **Bésléleket**! Adjon az ISTEN te utánad a' maga Házának sok PÁLDI ISTVÁNOKAT!

Á M E N.

ISTENTÖL HIVATTATOTT MAGYAR
B É S A L É E L,

A z a z:

KÖZ JORA SZÜLETETT, BÖLTSESSÉGGEL, ÉRTE-
LEMMEL, TUDOMÁNNYAL ÉS MINDEN KÉZI NE-
MESEBB MESTERSÉGGEL ISTENTÖL FÉL-ÉKESITTE-
TETT JELES FÉRJFIU,

NÉHAI TISZTELETES ÉS NEMZETES
P Á L D I
Székelyudvarhely
SZÉKELY

I S T V Á N

U R A M Ö Kegyelme,

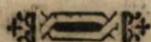
A' KOLO'SVÁRI REFORMATUM NEMES COLLEGI-
UMNAK XV. ÉSZTENDŐK ALATT, IGEN DI-
TSÉRETES ÉS NAGY DEXTERITASU ORD-
NARIUS TYPOGRAPHUSSA.

Inek ditsőséges Emlékezete, hogy porrá vált
 Testével együtt a' setét Koporsóba bé-ne zárol-
 tának, meg-érdemli, hogy rengő Eölsőjétől fog-
 va, ditséretesen lefolyt Világi Életét és érde-
 mes Virtussait, ha tsak némi-némüképen-is le-
 rízzozzuk és emlékezetre a' következő Vilagnak által adjuk.
 Ugyan-is lépett-bé e' Világra e' mi Magyar BÉSALEELünk e-
 zen mostan folyó Seculumnak XVII-dik Eftendéjében, Kará-
 tson Havának XXVII-dik Napján, vévén tessi Fármasását,
 Nemes Szabad és Királyi Költsos Kolo'svár Városában lakott
 tisztességes Rendü Szüléktől, ugymint, Néhai Nemzetes PÁL-
 DI Székely BALÁS Uramtól, mint édes Atyjától, és Néhai
 Nemzetes KÜS ANNA A'f'f'onytól, mint édes Anyjától: Néhai
 Nemes és Nemzetes KÜS FERENTZ Uram I RÁKOTZI
 GYÖRGY FEJEDELEM Fő Lovás' Mesterének, és Néhai Ne-
 mes és Nemzetes TELEGDI SÁRA A'f'f'onynak, Kedves Le-
 ányktó', fűlettetvén iges nagy örömökre Házasági együtt va-
 ló lakoz'f'f'oknak éppen XL-dik Eftendéjében, sem az előtt;
 sem azután több Gyermekek nem lévén.

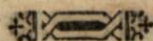
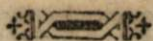
NARJUS TYPOGRAFIUSA

Édes

Édes Szüleinek dajkálkodó Karjaik között, midőn annyira fel-nevekedett volna; hogy már Apollónak és a Mú'sáknak ö-lében bé-ülhetne, Oskolai tanulását kezdette, e' mi közöttünk képen virágzó Kolo'svári Reformatum Nemes Collegiumban: holott-is rövid idő alatt éles elméjével és forgalmatosságával, a' Classisokban taníttatni sokott Tudományokon ditséretesen ál-tal menvén, méltónak ítéltetett arra; hogy 1734-dik Efstendő-ben, a' Togatus Ifjárnak Seregekben bé-álíttatnék, és az em-lített Nemes Collegiumnak akkori Bölts Professzorai, Néhai Tif-teletes Tudós UDVARHELLYI MIHÁLY, TSEPREGI FE-RENTZ és VERESTOI GYÖRGY Uraimék Lábainál hat Efstendők alatt, a' Theologianak, Philosophiának, Historiának, Litteraturának és egyéb hasznos Tudományoknak tanulásokban nagy elímenetellel fáradoz vala. Minthogy pedig különösen bír-ta vala ötet ISTEN ama' Nemes Mesterségre, a' Typogra-phiára, innen nagyobbára minden igyekezetét fordítá a' Betű metzésre, Híntésre, képzítésre és a' Könyv nyomtatás minden Mesterségének ki-tanulására. És e' végre, mind különös Jó-a-karóinak és Patronussinak Tanát-sokból; mind pedig és neve-zetesen, az ERDÉLYI MÉLTÓSÁGOS REFORM. SUPRE-MUM CONSISTORIUMnak Consensusából, 1741-dik Efstend. méne ama' minden Nemes Tudományoknak és Mestersé-geknek híres Mű-bellyében, Belgiumban; holott Leidában és Trajectumban, X. Efstendők alatt a' Typographiára és ahoz meg-kivántató minden Mesterségekre; sőt Musikára, Picturára, Tűzi Merségre és egyéb Nemes Tudományokra-is képen ma-gát el-kéfité, és mind Köz-jóra kületett Férjfiú, hogy Ma-gyar Nemzetének szolgálhatna, 1752. Efstend. édes Hazájában ferentsésen víkfa jöve.

Nem-is fogyatkozik meg el-íntézett jó Éándékában; mert Hazájában való meg-érkezése után nem sokára, úgymint 1754. Efstend. az Erdélyi MÉLT. REF. SUPREMUM CONSISTO-

RIUM Tetkéséből és bolts Rendeléséből, a' Kolo'svári Reform. Nemes Collegium' Ordinarius Typographusává tétetteték. Melly Nemes Hivatalát olly nagy Dexteritással folytatta, hogy a' felölle való nagy Reménségnek épen eleget tenne, és mindenektől méltó Dítséretet 's közönséges Adplausust érdemlene: Ő lévén az, a' Magyar BÉSALEEL, kit ISTEN bé-ről-tött vala Bóltsefséggel, Ertelemmel, Tudománnyal és minden Kézi nemesebb Mesterséggel, hogy tudna aranyból, ezüstsől, rézből, vasból, fából, mindenféle Mívet mesterséggel tsinálni.

Továbbá ISTEN' Bólt rendeléséből adá magát a' Páros Életre 1759. Eftend. válaftván magának jövendőbeli Házastársúl, Nemzetes FARKAS KLÁRA Afkőnyot, Nemes Városunk' egyik érdemes és hites Tagjának, Nemzetes FARKAS JÁNOS Uramnak, és Nemzetes MISKOLTZI SÁRA Afkőnynek édes Leányokat: Kivel tökéletes Szeretethen, minden panasz és háborgás nélkül élvén, örömmel fámlálja vala Életének Napjait, megörvendetvén ISTEN együtt való Házassági Életeket KLÁRA és SU'SÁNNÁ nevezetű kedves Magzatokkal-is. De ah Világi Életnek síkamló jég hátán álló Bóldogsága! Imé az Öröm, melly hamar változik Szomorúságra, örömmel tellyes Házassági Életének tizedik Eftendejét a' midőn finte bé tölténé e' mi BÉSALEELünk, esék nem reménlett igen kínos forró Nyavalyában, mellyről meg-fűnés nélkül, mind addig ostromoltaték, míg ezen mostan folyó 1769. Eftend. Martiusnak 10. Napján Estvéli 6. és 7. órák között Életének 52-dik Eftendejében e' Világból tsendesen ki-múlék, mind a' Köz-Fónak igen nagy kárára; mind Szerelmes Házastársának és két neveletlen Árváinak el-felejtethetlen Somorúságokra; mind pedig közel és távol lévő kedves Atyjafiainak, Jó-akaróinak és Barátinak méltó bánatjokra és Keserűségekre. De bóltá után-is sem marad az ő jó Emlékezete, valámig e' Földön a' Virtusnak léfén betsülete.

Ugyan-is,

Ugyan-is, nem tsak az ő kezére bizattatott Typographi-
 á-t sok részben jobbitotta és öregbítette; hanem egyförsmind je-
 les Ifjakat-is azon Nemes Mesterségre meg-tanított, és a' Ba-
 lásfalvi Oláh Nyelven való Typographiának-is kétféltt igen
 szép betűket, Stempelével és Matrixaival együtt. Nemes Mes-
 terségei mellett pedig az ISTENi félelem, Felebaráti szeretet,
 Szelidség, Fámorság, Egyenes Lelki-esméret, Maga sorsával
 való meg-elégedés, és Másokat meg-betsüillés, egész Világi Éle-
 tének finor mértékei valának. Illy jeles és érdemes Typo-
 graphusának azért, midőn Porrá vált Teste Temető Sirjában
 Komorú Halotti Solemnitással, az említett 1769-dik Eftend.
 Martiusnak 19. Napján a' nyugalomra bététetnék, érdem-
 lett utolsó Tifkességére és örök Emlékezetére tartozó kötelefsé-
 gének esmérte a' következő Halotti Versekkel Komorúan pa-
 rentalni a'

KOLO'SVÁRI REFORMATUM NEMES COLLEGIUM.

Haáz Rézső Múzeum-Tudományos Könyvtára
 Székelyudvarhely

Ires BÉSALÉEL nagy Böltségségéről,
Nevezetes Kézi szép Mesterségéről,
ISTENnek beléje töltetett Lelkéről,
És a' szent Hajléknak fel-építéséről.

Kit szívében ISTEN erre fel-indita,

És nevezet szerint híván meg szólita,
Mindenféle mire böltsen meg-tanita,
Segítő Társakat melléje állita.

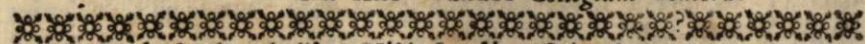
PÁLDI ISTVAN köztünk ilyen nevezetes,
Bölts, Értelmes, Tudós és emlékezetes,
Mechanicus vala, kinek ditséretes
Virtussá mindenek előtt esmértes.

Kivált bölts Mestere volt Könyv nyomtatásnak,
Festésnek, Mettzésnek, Betű tsinálásnak
Külömbkülömb-féle ékes rajzolásnak,
Értzből fából való minden faragásnak.

Hozzá hasonlók a' két Magyar Hazában,
Typographusoknak irt Laistromában,
Nem foka voltanak, de jaj! hamarjában
Esék a' Halálnak mélylységes torkában.

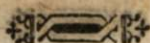
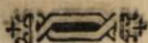
De hólta után-is jó Emlékezete,
Fenn marad közöttünk 's méltó ditsérete,
Valamíg az Égnek fenn áll Mennyezete,
És lézen Világnak végső enyészete.

M. Kiss Sándor Collegium Seniora.

Aj hó halmán épült Világ' ditsősége!
Hirtelen el-múló kintse és szépsége,
Külső finnel festett tsalárd ékessége,
Meg tsal mindeneket ennek kedvessége.

Nintsen

Nintsen e' Világban femmi állandóság,
 Ember' élete-is tsak változandóság,
 Meg-hal a' Köz Nép, és az Uri Méltóság,
 Mindeneken fekszik e' terhes adóság.
 Innen vagyon hogy az emberek el-múlnak,
 Éltekben bal forson gyakran meg-fordúlnak,
 Kegyefek, jámborok, és böltsek el-húllnak,
 'S ez Életből a' más Világra indúlnak.

PÁLDI ISTVÁN ámbár követte példáját
 JÉ'SUSSának, még-is a' Halál kaszáját
 Ellene fordítá, 's utolsó óráját
 El-hozá, ki-óltván élete' faklyáját.

Nyilván van előttünk az Ő kegyessége,
 Tudjuk azt is hogy nagy vala böltessége,
 Szelid jámborsága, Nemes Mestersége,
 ISTEN Ditsősége volt ezekben vége.

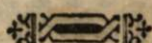
Míg közöttünk éle mindennek háznára,
 Igyekezett, és volt zúntelen javára:
 De óh nagy fájdalom már Halál horgára
 Jutott, 's el-ment tollunk Sion' Sz. halmára.

El-ment! vígad-is már az Egek' Egében,
 Vagyon JÉ'SUSSának drága Szerelmében,
 Fényeskedik tiszta bíbor köntösében,
 Mennyei Korona tétetett fejében.

Batzo István, Coll. Contrascriptója, és Ret. Tanítója.

A' Meg-lólt, és az el-maradott Özvegy között való befelgetés.
 Özv. **S**Zívem' fele! kedves PÁRJA Életemnek!
 Hova tűnő ragyogó Tsillaga Egemnek?
 Szólj tsak egyet! tekintsd záporát könyvemnek,
 Légy meg-enyhítője gyázos keférvemnek.

M. b. Meg-útáltam kedves KLÁRÁM e' Világot,
Nem találtam benne mert állandóságot:
El-mégyek! érek ma olyan bódogságot,
Melly nem szenved semmi változandóságot.

Özv. Ne menj-el óh kérlek! jó FÉRJEM mellöllem,
Ketté hasad Szívem ha el-tűniz előllem.
Ne válj-el, óh kérlek! illy hirtelen töllem:
Jaj! így ma ki szakad a' Lélek belöllem.

M. b. Az utolsó óra KLÁRÁM! meg-tsendült már,
Angyalok tábora ímé! környüllem jár,
El-mégyek! Lelkemnek Jegyefse szólit 's vár,
Kihez el-nem mennem lenne igen nagy kár.

Özv. Oh Világi Élet! állhatatlansága!
Melly hamar el-tűnik minden bódogsága,
Ne menyj-el Szívemnek kedves vídamsága!
Látod hogy Lelkemnek nagy fomorúsága.

Tekints felid FÉRJEM KLÁRÁD keresére,
Tekints gyámoltalan bús Özvegységére!
Tekints két Árvádnak könyve' özönére!
Tekints gyenge fívek' keßerűségére.

Az Árva és Özveggy tudod ki-tétetnek
Tárgyul e' világon, 's mástól meg vettetnek
Sanyargattatnak és kefergettettetnek.
Sőt még hálóban is gyakran kerítettnek.

M. b. El-maradt Özveggyem! keßerűségedben,
Ne epezd magadat, bizzál ISTENedben,
Te veled lézen Ő bús Özvegységedben,
Meg-öriz nem lesz kár Világi éltedben.

Két Árváimrais tudom gongja lézen,
E' meg-vezett Világ tudom kárt nem tézen;
Mennyei őltalma mellették lesz kézen,
Az üldöző rajtok hatalmat nem vézen.

Én mégyek! hogy Lelkem teremő Urában
Vigadozzon, a' fok Szentek' Táborában,
Öltözöm Idvezség' tiszta bíborában,
'S Lélek az Angyalok' Szent Társaságában.
Ákon Ferentz Coll. Adress. és Poeták' Tanítaja.

Meg-holt PÁLDI ISTVÁN! Özvegye siratja,
Keszervében gyászos ruháját faggatja,
ISTEN, Házának-is vagyoni nagy bánatja;
Hallik Sion' Hegyén keserves főzátja.

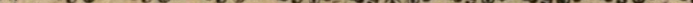
Nagy Férjfiú holt meg méltán sírathatjuk,
Váratlan halálát méltán gyázoľhatjuk,
Mert azt hiba nélkül mindnyájan mondhatjuk:
Párját e' Férjfinak alig találhatjuk.

Sokféle Tudomány gyűlt vala Fejében,
Kegyesség lángozott mindenkor Szívében,
Igaz józan vala, tellyes életében,
Semmi hiba nem völt felid erköltsében.

Leke midőn immár Sion' Szent Hegyére
 Fel-vitetett, 's jutott föbb Ditsőségére,

Jól lehet hogy Tette tölünk el-vitetik
E' bölts Férjünak, 's majd el-temetterik,
De nagyon ki terjedt Neve betsültetik,
Míg Föld' golyóbísa a' Naptól süttetik.

Ekképpen végezte Nemes hartzolását,
 jutalmul elnyerte Mennyei írását,
 Jaj PÁLDI ISTVÁNunk! kinek el-múlását
 Siratjuk, fáljaljuk tölünk el-válását.

Ellenben örvendünk, hogy illy' boldogságot
Tserélt romlottsággal, örök valóságot,
Menyei Hazában vévén vidámságot,
Es Szent Angyalokkal közös társaságot.

Ezen főnék ISTVÁN vagyon egy értelme:

A' Melly-

A' Melly-is KORONA, ISTVÁN győzedelme,
Ezt immár elnyerte JÉ'SUSSa szerelme
Által, nihtsen tehát Lelkének sérelme.

Szathmári György, *Coll. Adseff. és Gram Tanítója.*

JAj merit romlik fala Tízteség váranak,
Nagy hasznos Férjfia e' Neimes Hazának,
'S Kegyes ISTENT félő érdemes tagjának,
Szama kevesedik ő dízes nyájjának.

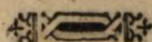
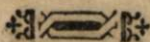
In' ezt bizonyította maga példájával,
Mi PÁLDI ISTVÁNunk gyászos halálával,
E' gyarló életből már meg-válásával,
Lelke Menyben, 's teste sírban jutásával.

Az holott-is I elke az ő ISTENében
Örvend már vég nélkül hív Teremtőjében,
És a' meg-bóldogult Lelkek' seregében,
Ditséri az ISTENT nyert új énekében.

Szel. Almási József Synz. Tanítója.

KEsergik a' Mu'sák PÁLDI ISTVÁNjokat,
Böltsefésséggel fénylő erős Atláfokat,
A' ki által fokszor izzadozáfokat,
Világ piattzára vitték munkájokat.
De nem fűkség Ötet nagygyára síratni,
Keferves harmatat szemekből hullatni,
Érette illy móddal nem illik jajgatni,
Rendesebben rólla inkább ezt mondhatni:

Lelke mivel vígad JÉ'SUSSa ölében,
Meg-igért Pálmája adatott kezében,
Mennyei Koroná tétetett fejében,
Teste nyúgodjék már Földnek kebelében.
Putnoki János, *Coll Alumn. és Decl. Tanítója.*

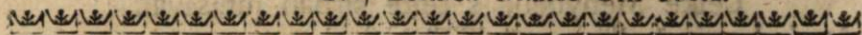

I Mé! egy bölts Férjfi Halál rabja leve,
Kinek PÁLDI ISTVÁN míg élt vala neve,
Halandóságáról bizonyoságot teve,
Gondolkodjék tehát ki-ki jó eleve.

Nagy hírt szerzett vala e' Férjfi magának,
Szelidség, Böltsefség, mert benne valának,
Rozsák hírek felölle soha nem fojának,
Azok helyett inkább jók hallattatának.

Utolsó órája már meg tsendítettett,
Meg-hidegült Teste sírba tétetettett,
Sion' Szent halmára Lelke vitetettett:
Mi is mind meg-halunk mert el végeztetett.

Gróf Bethlen Miklos Urí Poeta.

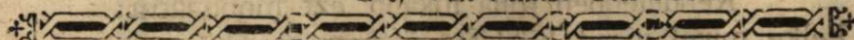

K Esereg az IS IEN' Szent Ekkle'siaja!
Panasz és jaj szóval tellyes fíve faja;
Mert le-töreték egy erős Tzedrus faja,
PÁLDI ISTVÁN, kinek híres volt munkája.

PÁLDI ISTVÁNt mi is zokogó sírással,
Méltán sírathatjuk sok könyhúllatással,
Tellyes lehet fájunk panaszolkodással;
Mert jaj! nem használhat többé nyomtatással.

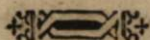
Szüükség mérsékeljük de illy' keservünket,
Vígasztaljuk ezzel szomorú fízünket;
Hogy mi is elhagyván világi éltünket,
Meg-találjuk Menyben leg-drágább kintsünket.

Gróf Vass Miklos Urí Poeta.

V Alakik, fületvén Világ piattzára,
Élnek úgy a' mások' mint magok' hasznára,
Igyekeznek fívből a' Köz jó' javára,
Azok végre jutnak Sion' Szent Halálára.

E' Férjfi Köz jóra fülettetett va'a;
Míg el-nem metzteték mert élte fonala, (Ked-

Kedves Nemzetének vólt fényes Hajnala,
 Kár hogy illy Férjfiú közülünk ki-hala.
 Hív szolgálatjáért bódog véget ére,
 Meg-van már jutalma mellyet régen kére,
 Olly Koronát teve JÉ'SUSsa fejére,
 Mellyet a' Kereft-fán fzerzett drága vére.

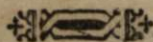
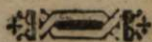
Biró 'Sigmond *Urfi Poeta*

? * * * * *

Hallván halálotat homályba borúla
 Tízta Egem, belső rézem meg-indúla,
 Szemeimből sűrű könyvem le-tsordúla,
 Szívem-is tsak alig hogy el nem ájúlá.
 E' zomorú dolgot mert midőn értettem,
 Mint a' félig meg-hólt majd ollyanná lettem,
 Lélegzetemet-is nehezen vehettem,
 'S főlni bánatomban így kényszerítetttem :
 Látom már, 's jól tudom e' Törvény állandó,
 Hogy e' rosz Világban minden változandó,
 Mint a' füst és pára hirtelen múlandó,
 Nints semmi melly végig légyen maradandó.
 A' Tsillagoknak-is ragyogó sugára,
 Mellyekkel tündöklük a' magos Ég' vára,
 Tsak ollyan változó mint a' gyenge pára,
 A' levegőégben melly nem tart sokára.
 Légyen bár valaki bölts, és Virtusokkal
 Tündököljék, mint meg annyi sugárokkal,
 El enyézük végre hirtelen azokkal,
 Kik nem tündöklöttek soha ollyanokkal.
 Nem tekint a' Halál senki érdemére,
 Nem tekint a' Böltsnek fenn járó ezére,
 Nem néz a' Szelidnek jó természetére,
 Juttat mindent hamar temető helyére.

Bölts valál Te PÁLDI ISTVÁN életedben ;
 Mivel fok Tudomány gyült vala fejedben ,
 Bölts valál szavadban, bölts Mesterségedben ,
 Szelid , jámbor minden tselekedetedben ,
 De kivált bölts valál Betűket mettzeni ,
 Rézből, onból minden formákat önteni ,
 Miként BÉSALEEL rajzolni festeni ,
 'S Más fok egyéb nemes munkát kézfíteni .
 Még-is óh fájdalom ! hirtelen el-múlék
 Életed, melly nagy kár, hogy tovább nem nyúlék :
 Mikor ezt meg-hallam a' földre borúlék ,
 És nagy bánatomban illy fókra indulék :
 Oh fel-derült Egem' pirosuló hajnala !
 Illy hamar el-tűnván melly igen meg-tsala !
 Kedves Sogoromnak Élete' fonala
 El-mettzeték , szívem a' kit szeret vala .
 Nem láthatomé már kedves Személyedet ?
 Nem halhatomé már tovább intéfedet ?
 Jaj ! nem; mert a' Halál hideg tetemedet ,
 Gyázos Koporsóba zárta életedet .
 Kedves Szüléim-is éretted járgatnak ,
 Hervadt ortzájokon könyveket fojtatnak ,
 Koporsódra midön mellyeket hullatnak ,
 Arra velem illyen Verséket iratnak :
 E' Koporsóba , melly feketén festetett ,
 PÁLDI ISTVÁN hideg teste tétettetett ,
 A' kinek Személye töllünk szerettetett ,
 És fok Nemzetektől Neve ditsértetett .
 Lelke Meg-váltóját itt várja tsendesen ,
 Mind addig , míg eljő Mennyből Felségefen ,
 Akkor oztán e' nagy UR ditsőségefen ,
 Mennységbe fel-viízi ötet egyenesen :
 Néh. Tíft. Kedves Sogorának , és Szerelm. Tinióbjának Komorú Halá-
 lát e' Versékkel gyáfolja Farkas István. (Szemeim

S Zemeim kút fökké váltak a' sírásban,
 Ortzámon könyveim sűrű le-tsorgásban,
 Patakot árasztanak a' febes folyásban,
Niobe lehetett ilyen zokogásban.

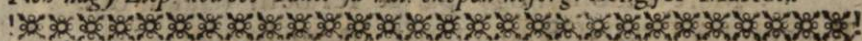
Édes Mesteremnek mert élte fonalát
 El-metzkék a' Párkák, 's reggeli hajnalát,
 Estvéli tsillaggal tserélék, halálát
 Okozván, le ronták teste gyenge falát.

De nem tsüggedek-el, ISTEN rendelése,
 Mesteremnek töllünk való el-menése,
 Meg-áll mindenekben az ő Szent tetzése,
 Nem fordithatja-meg senkinek kérése.

Tudom bóldog Lelke Mennyben vitetett már,
 Holott Angyalokkal örvendez-is immár,
 JÉ'SUSsa Szent Színe előtt forog, és jár,
 Oh! bólgog Halál ez, nints ebben semmi kár.

Teste földgyomrában nyúgodjék tsendesen,
 'S ISTEN Trombitáját mikoron jelesen,
 Angyaloktól fúni halgatja kedvesen,
 Lelkéhez az Égbe mennyen egyenesen.

Neb nagy Exp. kedves Tanítója hal. eképen kefergi Lengyel Márton.

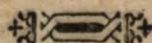
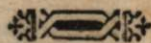

Fáj Szívem! hullatnak femeim könyveket,
 Szenved Lelkem ezer söt több keserveket;
 Midőn meg gondolom elmém-mel ezeket,
 Nem tudom hogy írjak fíralmas Verseket.

El-múlának kívánt Napjai kedvemnek,
 Setét köd fogá-bé sűgárit Egemnek,
 Imé! Koporsóba záraték Szívemnek
 Reménye, 's tutora árva életemnek.

A' ki e' Világon való életében;
 Zárt vólt Kegyefséget a' maga Szívében;
 Mellyért a' Mennyei Szentek' Seregében,

Örökkön

Örökkön örökké vígadoz Lelkében.
 Kegyeisége mellett nagy volt Bóltsefége,
 Bóltsefége mellet nemes Mestersége,
 Terjedett ez által ISTEN⁹ Ditsösége,
 Nagy kár illy bölts Férjfi életének vége.
 Egész életében JÉ⁹SUSsát űzerette,
 Szent Parantsolatját űüntelen követte,
 Épitette Házát, 's buzgó volt mellette,
 Melly sürű könyveket húllat most érette.
 El-maradott PÁRJA sír nagy jajgatással,
 Hideg Tetemeit sok köny húllatással
 Öntözi, kesereg főrnyű zokogással,
 Könyvei patakot mosnak nagy fojással.
 Sírnak Árvái-is el hóltak főnebben,
 Bánat főmorúság epefűti Szívebben,
 Szomorú *Cupressust* vífelnek fejekben,
 Majd vízzé változnak sokfőr keservebben.
 Én-is ill, bölts Férjfi halálát síratom,
 Gyázos Koporsóját könnyvekkel áztatom,
 Szemeim azoktól nem tartóztathatom,
 Mert tudom hogy párját fel-nem találhatom.
 Kedves PATRONUSom immár Személyedet
 Tovább nem láthatom; mert hideg testedet
 Koporsó bé-zárta: de áldott híredet
 Nevelem míg élek, 's tíftelelem Nevedet.
 Menny-el immár! 's Mennyben áldott JÉ⁹SUSodat
 Tífteled, minden napnál fényesebb Napodat,
 Fel-hozta Ő Néked Hajnal Tsillagodat,
 És meg adta régen várt Bóldogságodat.
 Nagy Tudományu, és Kegyeiségi jó Tanítóját ekképpen
 kesérgi S. Sz. Szemerjái Demeter Mo'sses.

V É G E.

